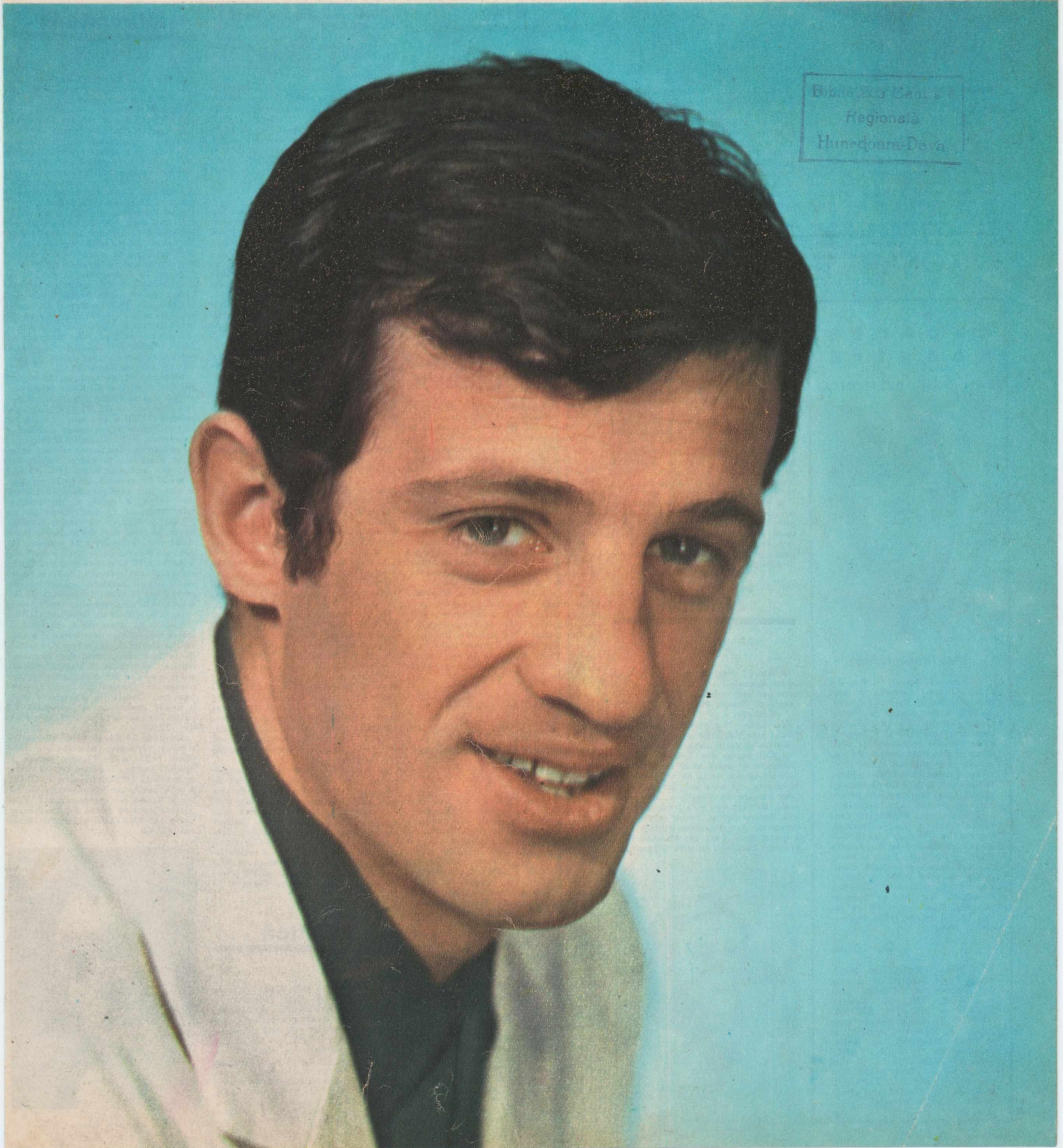

flacăra

ANUL XV NR. 51 (603) — 17 decembrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

un secol și jumătate de teatru

lașul se pregătește să sărbătorească, în aceste zile de decembrie, o sută cincizeci de ani de când, pe o scenă improvizată în saloanele hatmanului Costache Ghica, a fost rostită prima replică teatrală în limba română: cântărea Gheorghe Asachi, inginer și dascăl la Trei Ierarhi, organizase — în acel 27 decembrie 1816 — reprezentarea pastorală «Mirtii și Hloe» de Gessner și Florian, într-o traducere și prelucrare care îi aparțineau. Doamna Subin juca rolul păstoritei Hloe, principele Ghica pe cel al păstorului Mirtii, și sub policandrelor cu luminări de seu ale «teatrului de societate», s-a auzit atunci pentru întâia oară vorba țigoveștilor și a țărănilor căpătând liberă trecere spre imperiul muzelor. Acest prim spectacol cult în limba română, demonstrând frumusețile limbii, mlădierea ei, ca și capacitatea de a exprima gânduri și simțăminte alese, a constituit prima cărămidă pusă la temelia teatrului românesc, conceput de către oamenii luminați ai vremii drept o tribună de luptă, de educație patriotică și culturală, de realizare a unei culturi naționale.

În cei 150 de ani trecuți de la memorabila reprezentație ieșeană, teatrul românesc și-a dovedit mereu înaltele virtuți artistice, adunând în jurul său scriitori de seamă, creatori ai unei dramaturgii însușite de un fierbinte patriotism, aducând pe scenă, generație după generație, actori de mare clasă. Sărbătorirea găsește mișcarea noastră teatrală în plină efervescență creatoare, numeroasele teatre ale țării întrecându-se în a-și asigura o stagiune de ținută demnă de acest moment aniversator. Iașul va găzdui, timp de o săptămână, o întâlnire artistică între cele patru teatre naționale din București, Iași, Cluj și Craiova, care vor prezenta, fiecare, câteva spectacole. Alături de «Despot Vodă» a lui Alexandri și «Căruța cu paiaș» de Mircea Ștefănescu, pe scena Naționalului ieșean vor putea fi auzite din nou într-una din serile lui decembrie 1966, replicile din «Mirtii și Hloe», în adaptarea lui Gheorghe Asachi, așa cum s-au auzit și în seara lui 27 decembrie 1816...

S. FAUR

noutăți în siderurgie

Cercetătorii români din domeniul metalurgiei au avut în ultimul timp de rezolvat dificile dar interesante probleme ridicate de necesitatea creării unor tipuri perfecționate de mașini și utilaje apte să funcționeze în condiții speciale de temperatură, presiune și efort mecanic. Astfel au avut de rezolvat sarcina elaborării unor metode noi, moderne, de producere a oțelului prin retopirea acestuia în vid, sub zgură, în arc electric și prin bombardarea cu electroni.

Specialiștii de la Institutul de cercetări metalurgice, în colaborare cu cei de la catedra de siderurgie a Institutului politehnic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din București și cu specialiștii combinatelor siderurgice de la Hunedoara și Reșița, au reușit să producă oțeluri cu un înalt grad de puritate, cu o structură îmbunătățită și cu performanțe superioare celor

clasice. Ei au obținut rezultate remarcabile: astfel, după retopirea în arc și vid a unui oțel înalt aliat, conținutul de incluziuni nemetalice oxidice a fost redus cu circa 50 la sută. Cercetătorii români au adus de asemenea contribuții importante la solidificarea dirijată a oțelurilor, îndepărtarea incluziunilor nemetalice și obținerea unor oțeluri cu granulații uniforme.

Ca o recunoaștere internațională a valorii contribuției specialiștilor români la rezolvarea acestor probleme, care în prezent preocupă și pe experții din alte țări, este faptul că în mai multe țări au fost cerute documentații amănunțite referitoare la aceste rezultate, iar comunicarea lor la ultimele reuniuni și simpozioane internaționale de specialitate a stîrnit un legitim interes.

AI. MIHĂILĂ

imunoglobuline românești

Se știe că gammaglobulina este acea fracțiune proteică din serul sanguin, la care se asociază anticorpii. Produsă industrial prin diverse procedee de separare, ea este folosită, sub formă injectabilă, pentru sporirea puterii de rezistență a organismului față de acțiunea agenților patogeni sau a produsilor toxici ai acestora. Cu ajutorul gammaglobulinelor sînt prevenite boli ca rujeola, hepatita epidemică, viroza pulmonară, tusea convulsivă, poliomielită etc.

Nu demult, la Centrul de hematologie din București (unică unitate producătoare de imunoglobuline din țară) s-a realizat un nou procedeu de preparare a acestui important mijloc terapeutic cu acțiune profilactică și curativă. Noua metodă românească se distinge prin proprietăți calitative valoroase din punct de vedere biologic, bacteriologic, imunologic, fizico-chimic și imunochimic.

Vasile BORDEA

La 15 ani după premiera pe țară a piesei «Căruța cu paiaș» de Mircea Ștefănescu, piesa a fost reluată pe scena Teatrului Național din Iași, rolul lui Matei Millo fiind și acum interpretat de artistul emerit Ștefan Dănciulescu (în mijloc, alături de Cornelia Gheorghiu și Neculaie Veniaș).

sibiu: cărți și documente rare

Biblioteca orașenească din Sibiu dispune — după o numărare făcută recent — de aproape 300 000 de volume, în afară de colecția de cărți foarte rare, de sucele de manuscrise literare, tipărituri foarte vechi etc., multe din acestea adevărate comori ale literaturii românești. Estimarea acestui fond bogat ne-a oferit prilejul unei scurte convorbiri cu directorul bibliotecii, tovarășul Ioan Holhoș.

— Biblioteca noastră, una din cele mai vechi din țară, — ne spune d-sa — numără azi 105 ani de existență. Creată la început în cadrul ASTREI (Asociația transilvană pentru literatură română și cultura poporului român) prin donațiile unor oameni de cultură din Transilvania și din alte regiuni ale țării (George Barițiu, Al. Papiu Ilarian, Iosif Vulcan, August Treboniu Laurian, M.

Kogălniceanu ș.a.) și prin adunarea în decursul vremii a numeroase tipărituri, colecții și manuscrise, ea a ajuns azi, datorită sprijinului acordat de partid și guvern, să dispună de condiții mult mai bune de activitate și să-și îmbogățească fondurile de cărți. În prezent, continuă tovarășul Holhoș, o cincime din populația Sibiului este abonată bibliotecii.

— V-am ruga să ne citați câteva rarități.

— Avem manuscrise de la aproape toți clasicii literaturii române: Eminescu, Alexandri, Coșbuc, Hașdeu, Goga, Agribiceanu etc. Aici se află manuscrisul cărții «România pictorească» de Vlahuță, aproape întreaga arhivă literară a lui Iosif Vulcan. Păstrăm de asemenea cărțile apărute în trecut la Sibiu. Printre ele: «Părți alese din Istoria Transilvaniei» de George Barițiu (1889), pri-

ma Enciclopedia română (1898-1904), primele gramatici românești ale lui T. Cipariu, Radu Tempea și Heliade Rădulescu. Avem un exemplar din «Sbornicul slavonesc» tipărit de Coresi la Sebeș în 1580, apoi o carte foarte rară, «Rudimenta Cosmographica» (unul din cele mai vechi manuale de geografie și astronomie, lucrarea lui Honterus), tipărită la Brașov în 1542. De asemenea, se află la noi faimoasa «Carte de învățătură», tipărită la Iași în anul 1643 și «Noul testament» apărut la Bălgard (Alba Iulia) la 1648.

Printre tipăriturile rare ale bibliotecii din Sibiu se mai găsesc o serie de lucrări istorice aparținând lui Dimitrie Cantemir («Istoria imperiului otoman»), apărută în străinătate între 1743 și 1756, precum și «Descriptio Moldaviae», apărută în limba germană în 1771.

F. URSEANU

retrospectiva tasso marchini

Organizată nu demult de către Muzeul de artă din Cluj, retrospectiva Tasso Marchini, pictor al cărui sfârșit tragic s-a petrecut la 19 octombrie 1936, este un adevărat eveniment artistic.

Italian de origine, se răătăcește de familie la 9 ani, în anii tulburi ai primului război mondial, fiind apoi salvat dintr-un lagăr de minori vagabonzi de către o mătușă a sa din Oradea; se stabilește împreună cu aceasta la Cluj, în 1918. Va găsi în România o ambianță, caracterizată prin demnitățile, generozitatea oamenilor și splendoarea peisajului, ceea ce îl determină să rămână aici pînă aproape de sfârșitul vieții. Ori de câte ori se ivea prilejul, exclama cu satisfacție și mîndrie: «Aceasta e patria mea».

Cele peste 100 de lucrări adunate în actuala retrospectivă (uleiuri, acuarele, desene) evidențiază o evoluție unitară, artistul urcînd cu fiecare an o nouă treaptă spre desăvîșire. A fost cucerit de mirajul orchestrării tonurilor încă din timoul cursului elementar, cînd

reținea atenția profesorilor prin precizia și acuratețea desenului său dar și prin rezolvarea cromatică a compozițiilor. În cadrul Școlii de arte frumoase, talentul deosebit, dar mai ales seriozitatea și dăruirea cu care lucra zilnic i-au adus prețuirea și admirația profesorilor și colegilor.

Tasso Marchini a notat cu vervă și spontaneitate pitorescul specific meleagurilor pe care le-a cutreierat, prin aceasta pictura sa primind o notă personală, pregnantă, dovadă de maturitate și exigență creatoare. Unele accente cézanniene întinite mai ales în *Naturile statice* sau expresioniste remarcate la *Autoportretele* din 1932-1933 prezintă simple detalii menite să poteneze forța de sugestie și emoționare a compozițiilor. Aceste rapeluri sînt întocdeauna fericit armonizate cu ansamblul, conceput și realizat original de Marchini.

În plin elan creator, boala de plămîni necruțătoare căpătare în timpul copilăriei, îl obligă să se interneze în vara anului 1935 la sanatoriul din Arco

di Trento, Italia, unde sfîrșește în toamna anului următor. Arta sa de remarcabilă valoare îi acordă un loc binemeritat alături de numele celei mai reprezentative ale picturii românești.

Negoită LĂPTOIU
muzeograf la
Muzeul de artă din Cluj

Tasso MARCHINI: Autoportret cu paletă.

ARGES

ziua întâi...

... ȘI ACESTE APE S-AU PREFĂCUT ÎN ENERGIE

Argesul în aceste zile este la ora împlinirii și în același timp la cea a rememorării. Bătrînul rîu, care străbate meleaguri de vatră ale Țării Românești, eroul atîtor balade, pe malurile căruia voievozii români cu cetele de oșteni hălăduiau odinioară însoțiți de tropotul cailor și glasul cornului care înfiora pădurile, a fost în acești ani martorul unui alt început de istorie. În anul 1961 au făcut popas aici primele echipe de

constructori sosiți de la Bicaș, care aduceau cu ei experiența, dîrzenia și entuziasmul și cărora în lunile și anii care au urmat li s-au alăturat mii de oameni veniți din toate colțurile țării, ca să prefacă aceste ape într-un rîu de energie și lumină. Concepută și proiectată în întregime în țară, hidrocentrala de pe Argeș a însemnat pentru cei mai mulți o experiență inedită.

La 104 metri adâncime
constructorii au creat în
stîncă un adevărat palat:
centrala subterană.

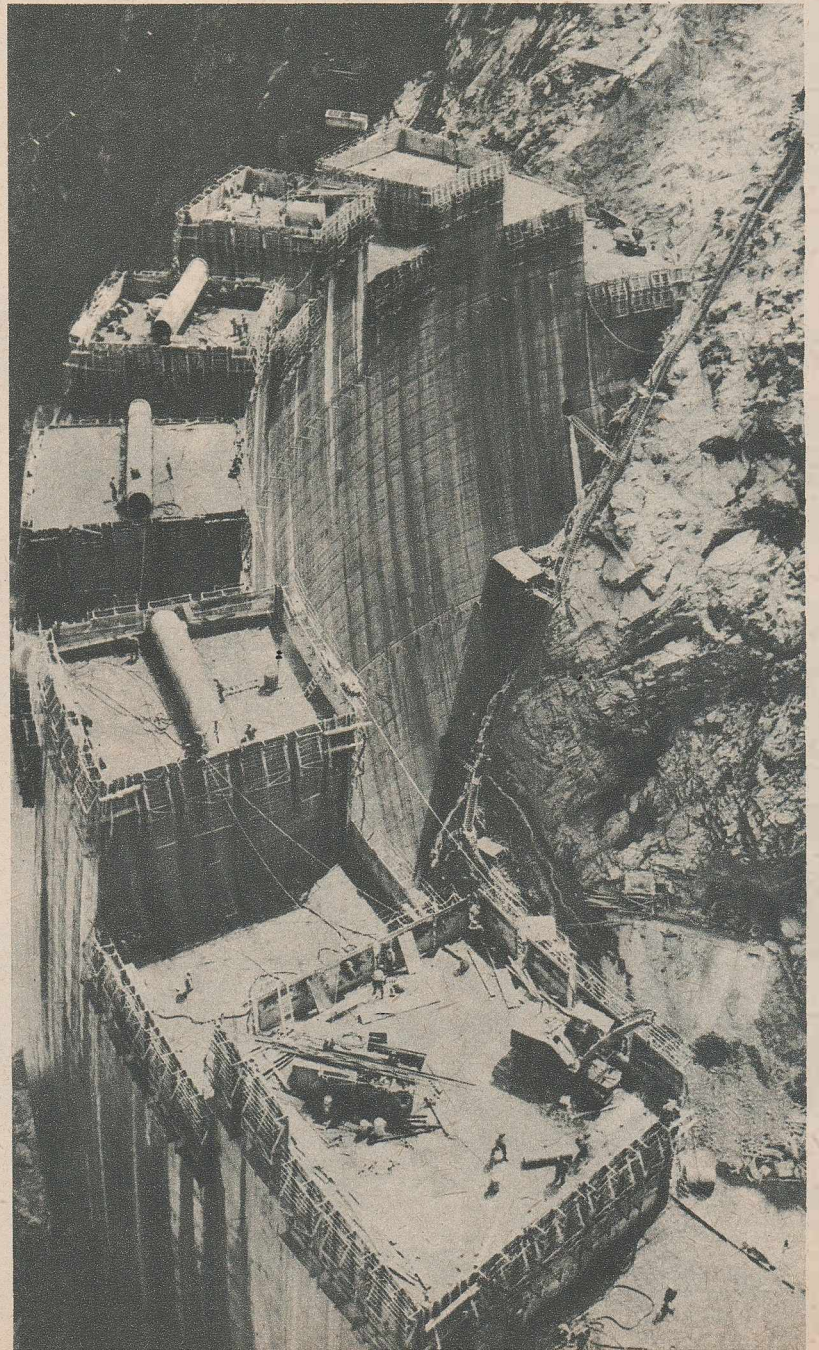
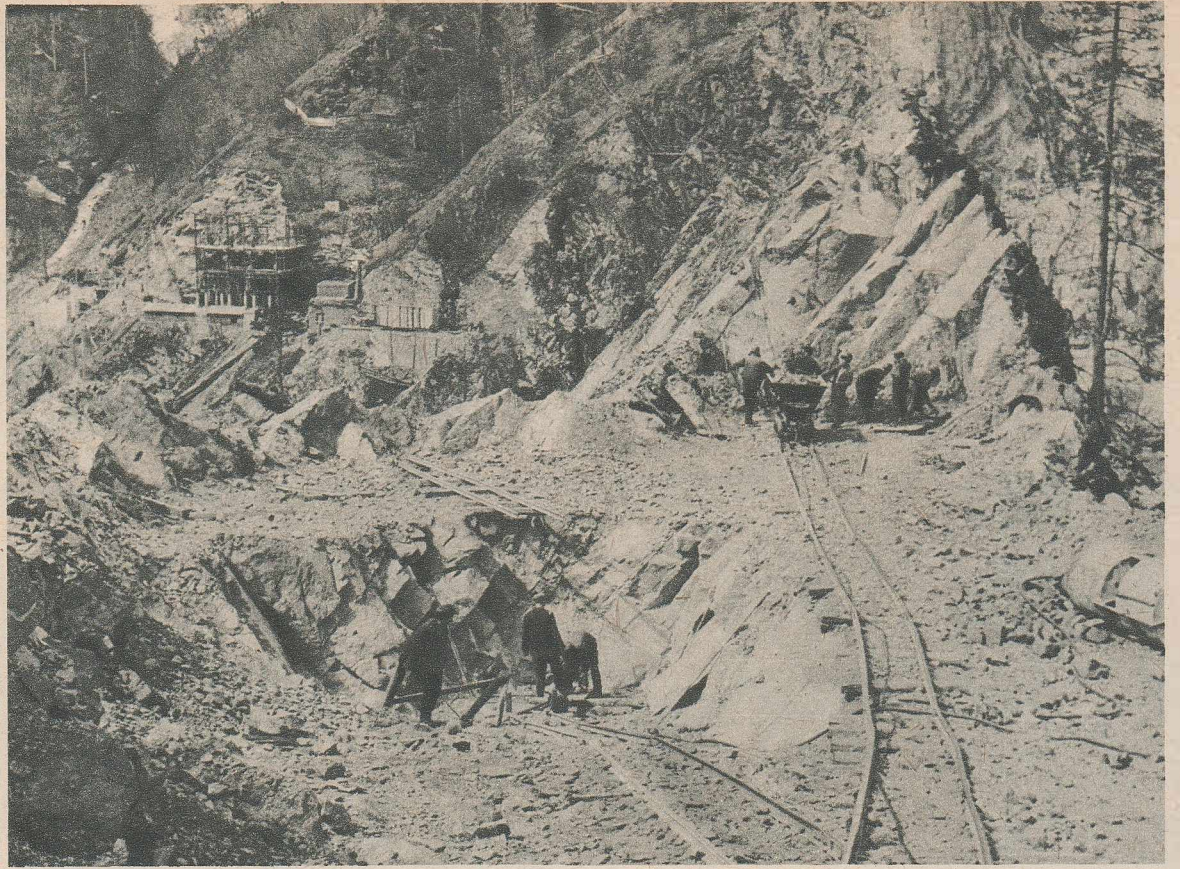

ARGES

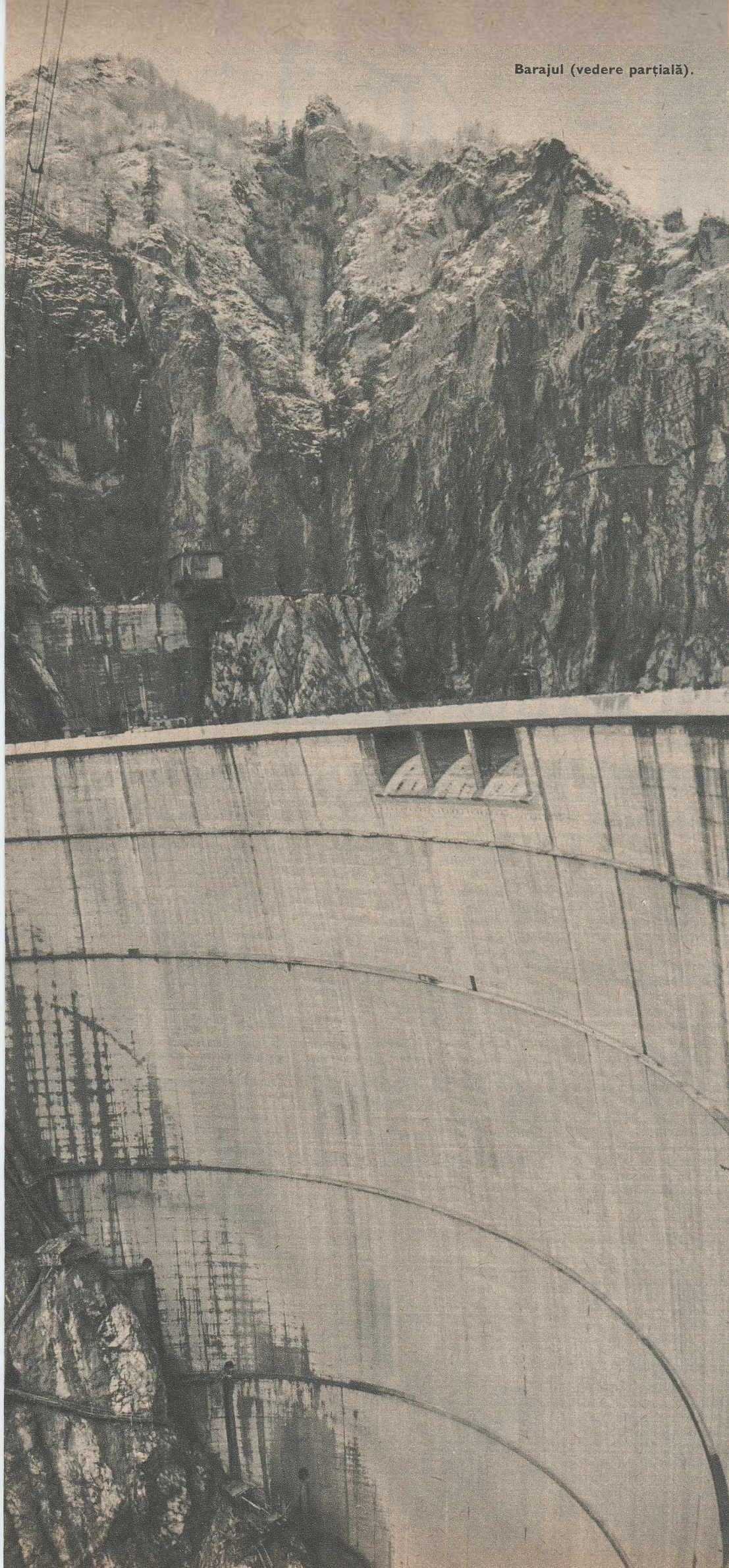
Trei fotografii document, realizate de fotoreporterii noștri de-a lungul anilor în care barajul Vidraru a crescut, metru cu metru, din coasta pietroasă a muntelui, pînă la cota de la care domină azi Valea Argeșului.

Excavațiile (fotografia 1) au lăsat în stîncă un gol de dimensiuni neobișnuite. Ciocanele au curățat fiecare pietricică, încercînd rezistența terenului care avea să suporte enorma greutate a barajului. Apoi au urmat sutele de mii de zboruri spectaculoase ale beneilor (fotografia nr. 2) ce au deplasat spre locurile unde aveau să se petrifice pentru totdeauna, nu mai puțin de 3 000 000 mc de beton. În fotografia nr. 3, vă prezentăm aspectul barajului în ultima perioadă a lucrărilor de turnare.

Fotografii de T. PROSAN
și S. STEINER

Barajul (vedere parțială).

Nu numai Argeșul avea să fie zăgăzuit dar și nouă riuri iuți de munte cu mers sinuos și sălbatic: Topolog, Doamnei, Vilsan, Cernat etc. își schimbau cursul și, prin tuneluri lungi de 28 de kilometri, aveau să se îndrepte spre marele lac. În timp ce în văile îndepărtate rocile erau pulverizate de dinamică, o echipă de veterani ai șantierelor începeau străpungerea verticală a pământului, spre locul unde, pe planșele proiectanților era fixată sala turbinelor, vistieria energiilor râului. O baracă modestă, atât și nimic mai mult, putea vedea călătorul pe acel loc pe vremea aceea care ne pare astăzi atât de îndepărtată. Iar în amonte, pe firul argintiu al râului, la Vidraru, suspendați la înălțimi amețitoare, oamenii pătrundeau temerar în cuibul vulturilor derocind stînca și făcînd loc platformelor de beton pe care urmau să fie instalate macaralele-funicular. Peisajul se schimba și oamenii îl înzestrau cu noi frumuseți. Erau ore cînd așteptai pe malul Argeșului zdrobirea stîncilor, privind de departe zborul lor zbuciumat prin aer. Versantul drept prindea contur: se năștea din sudoare și dinamică șoseaua de coronament, cu pasajele ei dramatice, cu viaductele care zburau peste văi, cu tunelurile ale căror capete se bănuiesc după o pată de lumină. Hidrocentrala «Gheorghe Gheorghiu-Dej» a cunoscut o perioadă glorioasă a minerilor. Întîlnirile pe galerii, străpungerile, erau adevărate evenimente transmise țării de corespondenții de presă: 10 august 1965, ora 11: străpungerea Corbeni-amonte — Aref-aval; 20 august 1965, ora 11,20: Oiești-amonte — Mătușa-aval; 6 noiembrie 1965: Corbeni-aval — Sterescu-amonte. Calculatoarele au sintetizat acest efort în cîteva cifre: 1 200 000 metri cubi excavați la suprafață, 86 000 mc excavații în subteran.

La Vidraru, în 1963, în locul minerilor au venit specialiștii în baraje. Cum a fost posibilă instalarea uriașelor piese, a cablurilor de la macaralele-funicular este o întrebare la care ne răspund documentele vremii pierdute azi în filele colecțiilor de ziare și reviste. Sînt pagini de dîrzenie și eroism, de ingeniozitate.

La 30 decembrie 1965, ora 14,03, ultima benă cu beton a încheiat construcția marelui arc.

Barajul înalt de 166 metri, al cincilea din Europa, al nouălea din lume, are la bază 28 de metri și o lățime la coronament de 6 m. Pentru înălțarea lui s-au turnat 480 000 mc de beton. Astfel, apele Argeșului și ale celor nouă riuri îndreptate pe căi subterane spre un punct unic de întîlnire au fost zăgăzuite. S-a născut marele lac de acumulare care înmagazinează 465 milioane mc de apă, o adevărată mare în munți, care înaintează 40 de kilometri și se îndreaptă prin defileu spre versantele înzăpezite ale Făgărașilor...

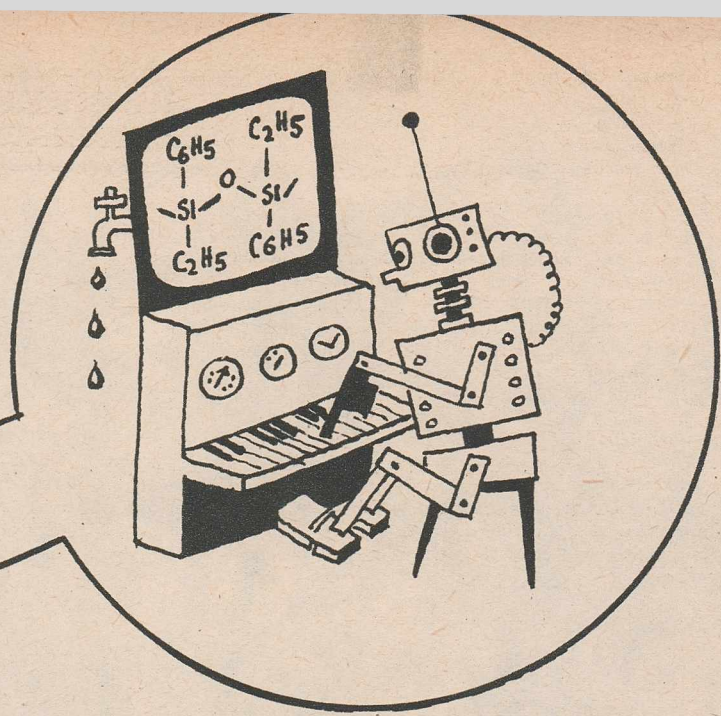
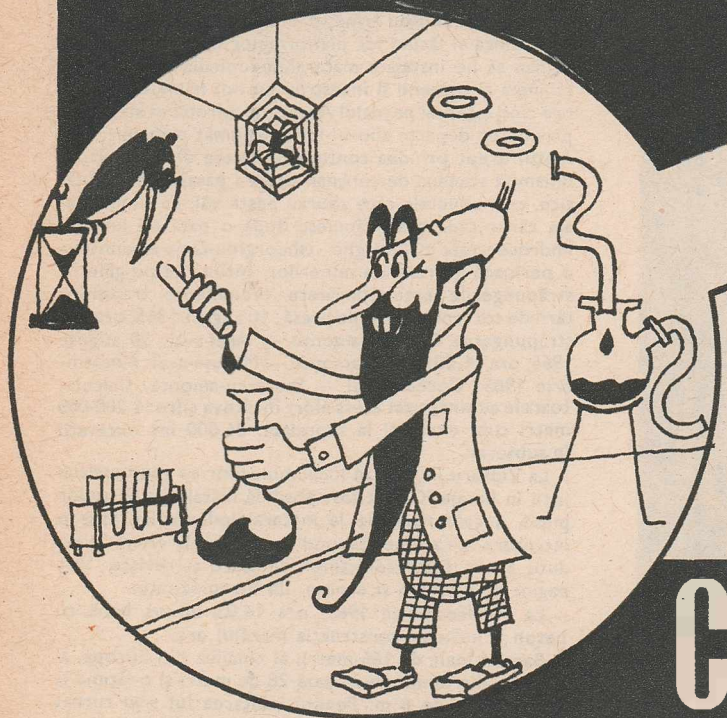
La 104 metri sub pămînt, în tot acest timp construcții au excavat un uriaș patruleter, care a fost transformat într-un adevărat palat subteran, cu o boltă arcuită, de unde plăci de aluminiu iradiază o ploaie de lumină, care se răsfrînge în pereți de culoarea bronzului solar și de mozaic ceramic. Cele două frontoane ale sălii mașinilor lucrate în travertin întregesc aerul de monumentalitate. Centrala electrică subterană este prima de acest gen din țară ca soluție constructivă. Cele patru grupuri electrogene instalate, totalizînd 220 megawați, vor produce anual 400 milioane kilowați-oră.

9 decembrie 1966. Ora 10,27. O zi în care satisfacția constructorilor se împletește cu bucuria. Un ceas emoționant. Mii de oameni întîmpină pe tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Alexandru Drăghici, Ilie Verdeț, Manea Mănescu. În prezența lor se inaugurează acest important obiectiv energetic al României. Invitat de constructori, tovarășul Nicolae Ceaușescu taie panglica inaugurală și pune în sarcină cea de-a patra turbină.

«Realizarea acestei construcții — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la mitingul prilejuit de inaugurarea hidrocentralei — a constituit un important examen pentru proiectanți, ingineri, tehnicieni și muncitori. Cădrul natural, pe cît de grandios pe atît de dificil, înalta tehnicitate la care a fost concepută și realizată această hidrocentrală, au ridicat probleme deosebit de complexe, au cerut multă ingeniozitate, competență și tenacitate. Putem spune că dv. ați dovedit toate aceste calități, rezolvînd în mod strălucit problemele care s-au ridicat în cursul construcției».

...Mulți dintre cei pe care i-am cunoscut de-a lungul anilor sînt plecați în Munții Lotrului, la Porțile de Fier, veșnici pionieri ai începuturilor marilor șantiere ale socialismului. În urma lor a rămas această operă care va fi desăvîrșită în anii viitori prin construirea a 6 microhidrocentrale care vor smulge toate energiile Argeșului pentru a le dărui țării. Ogoare noi vor fi irigate (100 000 ha), și aceste pămînturi argeșene în care soarele toamnei picură aur în boabele strugurilor din podgorii și dulceață în prunele livezilor vor fi mai bogate, ele nu vor aștepta în verile calde apele norilor, ci riul pămîntului legendar al acestor meleaguri li-l va dărui din belșug. Și astfel riul cîntat în balade își va împlini menirea lui contemporană

Ce va aduce omenirii chimia peste 10-15 ani? Desigur nu este ușor de răspuns. Totuși, pe baza realizărilor de azi și tendințelor de dezvoltare a științei, curiozitatea noastră poate fi satisfăcută, grație unui...

INTERVIU

CU CHIMISTUL DE MÎINE

Moto: «Cînd mașinile vor învăța să gîndească, oamenii vor avea perspectiva, dorința și timpul de a gîndi mai bine.»

Norbert Wiener

Redacțiile revistelor sînt, se pare, totdeauna în criză de spațiu. Așa se explică faptul că nu mi-au fost oferite suficiente pagini pentru a explica modul în care am ajuns să comunic cu chimistul de mîine. În fond, nu-i mare pagubă, deoarece fantezia cititorilor se poate astfel exercita mai liber.

Așadar, trecînd peste amănunțele neinteresante ale modului în care ne-am întîlnit, relatez interviul luat. Trebuie să spun că interlocutorul meu este un om de vreo 30 de ani și nu pare de loc străin de lucrurile care depășesc perimetrul propriei sale specialități.

Aveam în total zece minute la dispoziție, așa că planul meu inițial, cu toate întrebările sistematice orînduite pe probleme, a trebuit să fie dat peste cap. În felul acesta am pierdut desigur o serie de elemente importante, fiind apoi obligat să mă bazez pe memorie și pe cele sugerate de obiectele din mediul de lucru al interlocutorului meu. Era să uit să vă comunic data întîlnirii: anul 1980, luna decembrie, ziua 20. Nu am notat exact ora, dar, la urma urmei, unde merge deceniul, merge și ora.

— De cînd lucrați în domeniul chimiei?
— De aproximativ 300 de ani...

Vă închipuiți că am rămas surprins de acest răspuns, și teama de ridicol m-a împiedicat să cer lămuririle de rigoare. Interlocutorul meu m-a scos din incurățitură numai după ce a lăsat să treacă cele cîteva secunde de stupefacție, probabil bine întipărită pe figura mea.

— Vreau să spun — a continuat el — că chimia noastră este un moment al istoriei acestei științe și că tot ce facem astăzi reprezintă o consecință firească a întregului trecut al acestei discipline.

Să trecem însă la scopul vizitei dumneavoastră. Ce vă interesează în mod deosebit?

— Cam multe. Să începem cu definiția chimiei. Care este definiția curentă în manualele dv. din 1980?

ÎN 1980, CONSTRUCȚIE LA SCARĂ MOLECULARĂ!

— Ca să fiu scurt, știința structurii și restructurării substanțelor.

— Mi se pare că ați pus accentul pe al doilea termen al definiției?

— Întocmai. Și aceasta pentru că toate informațiile despre structură sînt aplicate, fără întîrziere, la realizarea unor structuri noi și deci a unor substanțe și materiale pe care natura — oarbă cum este și nepăsătoare la nevoile societății — nu le realizează de la sine. Restructurare chimică înseamnă în fond construcție la scară moleculară. Corpuri noi, pentru nevoi sociale noi.

— Și cum cercetați dv. structura?

— Cu uneltele și metodele create de generația voastră, adică explorînd moleculele și atomii cu unde radio, micro-unde, lumină infraroșie, vizibilă și ultravioletă, cu raze gamma, cu întreaga claviatură a oscilațiilor electromagnetice; în sfîrșit, bombardînd țintele moleculare cu particule atomice accelerate și neaccelerate. Astfel ascultăm, după cum vezi, în principiu ca și voi, bătăile inimii nucleare și urmărîm pulsațiile electronice ale substanțelor.

Am găsit însă mai multe posibilități de comunicare cu microcosmosul atomomolecular. Fizica ultimilor douăzeci de ani a îmbogățit arsenalul instrumentelor noastre de investigație, iar tehnica miniaturizării și mașinile logice accelerează culegerea, coroborarea și interpretarea informațiilor despre structură. Astfel, noi izbutim să convertim rapid informa-

țiile despre «construcția» diverselor substanțe în imagini optice. Aparatura s-a complicat, dar operațiile înseși s-au simplificat.

DANSUL NORILOR ELECTRONICI...

— Ce elemente simplifică operațiile de laborator?

— Instalațiile de generare a temperaturilor foarte joase și foarte înalte, a vidului înaintat și a presiunilor mari, instalațiile de filmare ultrarapidă, care se pun toate în funcțiune prin simpla apăsare pe butoane, ele fiind incluse în structura laboratorului chiar de la construcția lui.

Uite, dacă vrei, un exemplu. De la pupitrul meu de comandă acționez poli-spectrograful și iată că pe ecranul din fața mea apare instantaneu imaginea probabilă a moleculei substanței cercetate! Trebuie să-ți spun că sînt doar două miligrame de substanță în celula de analiză.

— Da, cu adevărat fascinant. Văd miș-

care de vibrație și de rotație a grupurilor atomice, văd dansul norilor electronici.

— N-aș vrea să exagerăm. Ceea ce vezi este o imagine probabilistică a realității unei molecule nou sintetizate; dar operînd cu ea, șansa de a greși este mai mică decît unul la mie.

— Și lucrătorii din laborator, vreau să spun specialiștii care se întînesc cel mai des cu același laborator, ce profil au?

— Ei sînt matematicieni, electroniști, fizicieni și... chimiști.

— Ce este caracteristic pentru activitatea de cercetare în general?

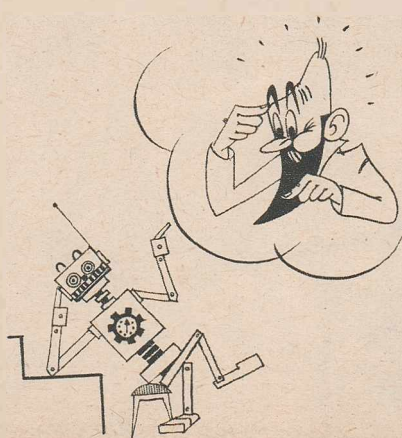
— Cam ce spunea bătrînul Norbert Wiener: «Cînd mașinile vor învăța să gîndească, oamenii vor avea perspectiva, dorința și timpul de a gîndi mai bine». Și mașinile pe care le avem, conduse de matematicieni, gîndesc bineșor.

MATERIALELE SINTETICE DE MÎINE

— Pe ce linie a mers evoluția materialelor sintetice?

— Pentru microinterviul nostru, ar fi cam lung răspunsul. Ca să mă rezum la esențial: chimia solidului a devenit o chimie atomară, în sensul că putem implanta în structura unui solid, după voie, un număr precis de atomi străini, în poziții strict determinate, sau putem crea monocristale cu puritate mai bună decît unul la un bilion! Și astfel s-a dezvoltat electronica pînă la nivelul visurilor ei din anii 1960-1970! Ea a căpătat izolatori și conductori capabili să lucreze la 2 000° Kelvin, criotroni, care lucrînd la temperaturi apropiate de zero absolut sînt integrați în circuitele logice și de memorie. Electronica tehnică a realizat calculatoare de tip «cutie de chibrit» și filme de cinema de dimensiunile unei pilule.

Putem efectua astăzi, la comandă, polimeri organici, anorganici și, mai ales, organo-anorganici, cu proprietăți prestabilite. Aceasta înseamnă fibre rezistente pentru țesături mai fine și mai frumoase decît mătasea naturală, combustibili și alimente pentru călătoriile

cosmice. În sfârșit, am sintetizat un mare număr de fermenți biologici.

— *Apropo! Este adevărat că prin dezvoltarea chimismului biologic se pot vindeca prin medicamente până și bolile psihice?*

— Aproape adevărat. Dereglările psihice la nivel celular se pot înlătura prin cantități strict dozate de substanțe sintetice, iar activitatea fiziologică poate fi stimulată, inhibată sau disociată. Hipnoza chimică se instalează în câteva secunde. Alergia, care reprezenta acum zece ani un adevărat flagel, se înlătură și ea prin medicamente chimice sintetice, care acționează asupra sistemului neuro-hormonal.

— *Și ereditatea... ereditatea se poate, într-adevăr, modifica după dorință?*

— Aici cred că au exagerat vizionarii voștri. Cert este că defectele observabile prin cercetarea celulară pot fi înlăturate parțial.

REACTOARELE CHIMICE DIN 1980 — UN PRODUS AL COSMONAUTICII

— *În domeniul tehnologiei chimice, ce s-a modificat?*

— Cred că esențialul constă în variația rapidă a temperaturilor și presiunilor și trecerea practic totală a analizei de calitate din laborator direct în instalații, în fluxul tehnologic. Temperaturi de 8 000-10 000° se obțin cu ușurință. Și, la fel, trecerile rapide la temperaturi joase. Așa cum fulgerele produc oxizi de azot din oxigenul și azotul atmosferic, iar răcirea bruscă nu mai lasă aceste combinații să se descompună, noi aducem substanțele în reactoarele chimice ale uzinelor la starea de radicali, atomi și ioni liberi, le prefacem adică în așchii moleculare și — schimbând apoi brusc condițiile — obținem noi combinații. Este chimia temperaturilor înalte și joase și a reacțiilor ultrarapide; este organizarea pe scară industrială a ceea ce se petrece în tunurile de lansare a rachetelor. Explozii transformate în reacții declanșate și conduse controlat spre rezultatele dorite!

— *Și cum urmăriți aceste reacții ultrarapide; ce fel de reactoare folosiți, ce fel de aparate de măsurat?*

— Aparatură ale căror principii și prototipuri — cu foarte rare excepții — au fost realizate în perioada noastră. Numai că astăzi ele nu-și mai găsesc locul în câteva laboratoare bine utilitate, ci sînt generalizate, devenind utilaje curențe: cronometre de miliardimi de secundă, aparate fotografice care prind imagini tot în miliardimi de secundă, spectrografe și oscilografe ultrarapide etc. Iar reactoarele chimice sînt un produs al dezvoltării cosmonauticii, al motoarelor cu reacție și al tunurilor de lansare a rachetelor.

— *Ce a adus, în general, chimia societății omenești în cei 14 ani care ne despart pe noi doi?*

— A rezolvat parțial problema apei de băut și a alimentelor pentru câteva generații viitoare; a învins câteva boli teribile, a dat o nouă înfățișare și funcționalitate locuințelor, îmbrăcămintei, mașinilor, a lichidat definitiv fumul orașelor industriale și a creat noi surse foarte comode de energie, care mișcă vehiculele actuale și alimentează direct blocurile de locuințe, uzinele, mașinile agricole. Evident, toate acestea în colaborare cu fizica, matematica și disciplinele tehnice: mecanica ultrafină, electronica, energia etc.

— *Ce ne-ați putea spune despre chimia analitică și despre modul în care se urmărește calitatea produselor?*

— Chimia analitică? Cea de laborator a devenit fizică experimentală. Laboratoarele de chimie analitică sînt niște laboratoare de spectroscopie, de măsurări electrice etc. Balanțele și baloanele cotate sînt tot mai rare. În locul lor calculatoarele analogice și numerice prelucrează informațiile culese de spectroscopie și oferă rezultatele, fie sub formă de tabele de valori, fie direct în imagini

ale formulelor. «Analitica» în uzină este integrată în procesul de producție. Analizoarele urmăresc rapid, direct în conducte și reactoare chimice, modificările produse și — automat — rezultatele analizei, comandă singure modificările necesare ale condițiilor de temperatură, presiune, raport de concentrație. În felul acesta, calitatea urmărită — înțelegind prin calitate funcționalitatea produsului, însușirile precomandate, siguranța în folosire și estetica lui — se asigură în însuși procesul tehnologic.

PROBLEME DE REZOLVAT? O MULȚIME INFINITĂ

— *Vă rog să mă iertați pentru «îmbulzeala» de idei la care mă obligă graba. Ce este cu chimia gazelor inerte? Faptul că se produc astăzi combinații de xenon, neon, argon are vreo însemnătate? S-a dezvoltat mult acest capitol al gazelor reputeate altădată ca incapabile a se combina?*

— Fără îndoială. Se scriu astăzi volume întregi consacrate exclusiv chimiei gazelor nobile. Ele și-au cîștigat o importanță deosebită, mai ales pentru condițiile de pe Lună și de pe Marte, unde lucrează echipele noastre de cercetători cosmici.

— *Era să uit să vă întreb ce funcții îndeplinește cosmochimia?*

— În afară de faptul că a creat materialele pentru cămășile rachetelor, pentru alimentele și îmbrăcămintea cosmonauților, ea este aceea care a rezolvat problema atmosferei și apei în stațiile cosmice, prin prelucrarea rocilor de pe Lună și Marte.

— *Un cuvînt despre documentarea și învățămîntul chimic.*

— Centrul internațional de informare științifică tehnică și de învățămînt televizat reduce mult dificultățile și coeficientul de repetiție inutilă a acelorași imprimare. Legătura se realizează, evident, de la distanță, din orice punct al globului, dar dificultățile nu sînt însă cu totul învinse. Rămîn probleme de adaptare și de viteza de asimilare.

— *Mai aveți probleme nerezolvate? Dați-mi un exemplu de temă de cercetare.*

— Problemele de rezolvat formează o mulțime infinită. Voi alege câteva exemple...

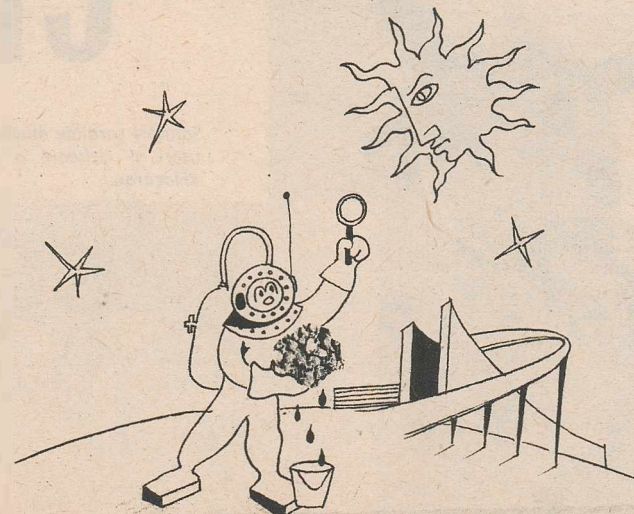
Aici s-a întrerupt legătura cu chimistul de mîine.

Dacă aș fi drămuț mai bine timpul avut la dispoziție, aș fi putut avea răspunsuri la atîtea întrebări care mă frământau. Aș fi putut... Dar, închipuiți-vă și dv.: emoția, graba...

Cerînd cuvenite scuze.

Max SOLOMON

Ilustrații de Raul NEGRU

medicii la noi acasă

Reușita unei emisiuni cu caracter informativ depinde în mare măsură de raportul cantitativ dintre discurs și imagine. Sint, e drept, și împrejurări în care ineditul comunicării (vederea paraoptică) sau eleganța și pregnanța exprimării (Eugen Schileru despre Toulouse Lautrec) ne cuceresc într-atît, încît uităm cu desăvîrșire de această regulă aritmetică. Dar excepțiile nu sînt decît excepții, pentru că îndeobște tendința de a permite fluxului vorbelor să acopere o porțiune însemnată din spațiul care ar trebui rezervat secvențelor filmate, reduce din interesul spectatorilor pentru unele emisiuni altminteri valoroase. Este, în primul rînd, cazul Teleenciclopediei. Alți cronicari au criticat faptul că numărul subiectelor cuprinse într-o oră de Teleenciclopedie a ajuns mult prea mic. Conferința destul de lungă care însoțește acum fiecare film diluează emisiunea în întregul ei și-i conferă o alură didacticistă. Firește, așteptăm în continuare de la Teleenciclopedie să ne stîrnească pofta de cunoaștere, să ne dea răspunsuri la întrebări pe care ni le-am pus sau nici n-am știut că ar trebui să ni le punem. De ce era însă nevoie, de pildă, de prefața verbală la prezentarea activității Observatorului astronomic din Canada? Contrastul dintre expunerea ternă a unor date arhicunoscute și filmul care ne implică în aventura cosmică, nu era în avantajul autorilor Teleenciclopediei.

O notă bună merită o emisiune relativ tină, «Cabinetul medical TV», care izbutește să ocolească obstacolele și capcanele decurgînd din caracterul său specializat. Se vorbește destul de mult în orele de consultație ale «Cabinetului medical». Există însă cîteva factori care fac ca discuțiile să nu devină plictisitoare; judicioasa alegere a temelor și a interlocutorilor asigură de la bun început emisiunii o audiență largă. Nu este exclus ca printre telespectatori să se găsească un număr de amatori de curiozități medicale, oameni dornici să fie la curent cu rezultatele cercetărilor în domenii mai puțin bătute ale acestei științe. Emisiunea nu li se adresează însă lor, ci celorla, incomparabil mai numeroși, care așteaptă cîteva indicații competente în probleme de sănătate de interes general. Afecțiunile aparatului respirator, maladiile cardiovasculare, bolile de nutriție, regulile care trebuie respectate pentru a-ți feri pe copii de accidente și celelalte subiecte abordate pînă acum sau luate în considerare pentru programele viitoare găsesc, în fiecare casă, cel puțin un auditor vizat în mod direct. El va urmări emisiunea cu o atenție cu atît mai susținută, cu cît, aproape întotdeauna, ea îl pune în contact direct cu cei mai de seamă specialiști. O primejdie pe care cabinetul o evită în mod abil este aceea de a se substitui medicului consultant. Nu se indică metode de diagnostic și de tratament pe care pacientul prezumtiv să poată încerca să le experimenteze singur asupra sa. Accentul cade, așa cum trebuie, pe profilaxie și pe sublinierea necesității de a apela la specialist în toate cazurile în care apar anumite simptome suspecte.

În alte țări, cronicarii semnalează pericolul pe care îl implică imprimarea unui caracter senzational emisiunilor medicale. Prezentarea unor operații miraculoase, a unor medici care mai că învie morți, poate provoca adevărate nenorociri în rîndurile spectatorilor neavizați. Atunci însă cînd prevalează spiritul mării răspunderi sociale implicate de asemenea emisiune, rezultatele ei sînt binefăcătoare și, în condițiile unei legături reale între televiziune și spectatori, palpabile. Igor Barrère, responsabilul emisiunilor medicale ale televiziunii franceze, este pe drept cuvînt mîndru că programul «Cu inima deschisă», care prezintă, în direct, o operație pe cord, a contribuit la salvarea vieții a 15 copii ai căror părinți se temuseră, înainte, de riscul intervenției chirurgicale.

La noi este dorit să se meargă înainte așa cum s-a pornit. Cleo Stieber, pe care regretăm cu toții că nu o mai vedem decît în acest cadru, a găsit formula cea mai judicioasă. Transmisiile directe din spitale, episoadele filmate, conversația inteligentă condusă contribuie la succesul emisiunii.

Felicia ANTIP

P.S. Secvențele medicale din diminețile de duminică ar deveni mai convingătoare dacă ar fi însoțite, așa cum a fost odată emisiunea «Școala mamei», de exemplificări în imagini. Ar fi bine, de asemenea, să nu se uite niciodată că ele sînt urmărite și de copii, care așteaptă în fața micului ecran să înceapă programul destinat lor.

FALSTAFF S

Doi uriași se întâlnesc, contopindu-se, pe «teritorii» shakespearice: Orson Welles și Falstaff. Este una dintre cele mai fericite și seducătoare întâlniri pe care a facilitat-o vreodată cinematograful. Doi uriași, la propriu și la figurat, descind parcă împreună din paginile celebrului dramaturg elisabetan, se suprapun, pentru a înfățișa pe peliculă imaginea unică (și irepetabilă) a ultimului supraviețuitor al romanelor cavaleresti, minunatul bufon al lumii occidentale, Falstaff. Înainte de toate, și filmul ne-o dovedește din plin, personajul Falstaff este prin excelență o creație poetică. Falstaff e mai mult decît un om; el devine, întocmai marilor figuri din mitologie, incarnarea unui principiu universal; este însăși bucuria de a trăi, exuberantă, amețitoare, debordantă.

Pină la întâlnirea (am numit-o, fără teamă de exagerări, epocală) dintre Orson Welles și Falstaff, regizorul american — care debuta în regie acum 25 de ani cu neuitatul film *Cetățeanul Kane* — a mai parcurs două memorabile etape de experiență shakespeariană: *Macbeth* și *Othello*. *Falstaff* este deci a treia mare confruntare între Welles și opera bardului din Stratford-on-Avon. De data aceasta însă nu avem de-a face cu o ecranizare tocmai obișnuită: «Chimes at Mid-

night» (acesta este titlul original al filmului *Falstaff*), care s-ar putea traduce în românește «Clopotele de la miezul nopții», extrage biografia lui Falstaff din cinci piese shakespearice, unde personajul revine cu întreaga lui încărcătură de comic și tragic: *Richard al II-lea*, cele două părți din *Henric al IV-lea*, *Henric al V-lea* și *Nevestele vesele din Windsor*. Selecția episoadelor se dovedește magistrală, mai ales că nici un cuvînt din text n-a fost schimbat. «Nu trăiesc pe aceeași planetă cu Shakespeare, — spunea Welles într-un recent interviu — cum aș fi putut îndrăzni să-i rescriu textul?» Scenariul urmărește, în paralel, mai multe destine a căror evoluție a fost preluată de Shakespeare de la un text la altul; pe de o parte este istoria unui trio al epocii (Henric al IV-lea, prințul de Wales și veselul bufon, Falstaff), pe de alta povestea dramatică a lui Henry Percy, moartea acestuia pe cîmpul de bătălie, întruchipînd deopotrivă pieirea eroică a cavalerismului și parodia ei. Dincolo de toate aceste detalii privind intriga, și dincolo de excelențele creații actoricești (să amintim că din distribuție fac parte, printre alții, Jeanne Moreau și Marina Vlady), filmul este dominat de prezența impunătoare a lui Falstaff, căruia Orson Welles îi conferă «chipul și

Virna Lisi, actrița italiană cunoscută din filmele «Laleaua neagră», «Cauze drepte», «Coplan își asumă riscul».

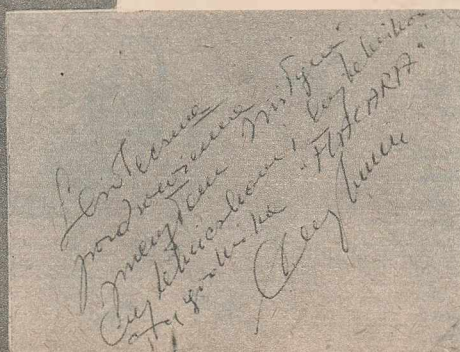

7 ÎNTREBĂRI PENTRU

zbigniew

CYBULSKI

Salutări cordiale amabililor cititori și cititoare ai revistei «Flacăra».

După primele cuvinte schimbate cu Cybulski — personalitate actoricească incontestabilă a cinematografiei poloneze — începi să urăști creionul și hirtia; bunele noastre unelte gazetărești devin stînjitoare și ai vrea să nu le mai vezi în ochi. Actorul nu «acordă un interviu», nu te întreabă «ce altceva doriți să mai aflați de la mine?», ci discută simplu, prietenește și, mai ales, cu acea inteligență pe care am bănuț-o totdeauna în spatele

ORSON WELLES

asemănarea sa», de prezența impunătoare a lui Orson Welles, căruia Falstaff îi conferă «chipul și asemănarea sa»...

Mare băutor, mare glumeț, mare mîncăcios, cu desăvîrșire nepăsător față de treburile statului, Falstaff pare a fi receptacolul unui nesfîrșit sir de vicii, de la nepăsare și pînă la destrăbălare, el pare întruchiparea vie a celor șapte păcate capitale. Și totuși cum se explică, oare, că prezența acestei pușlamale îmbătrînite în rele ne încîntă? Ce vrăji ne fac să-l îndrăgim pe acest mare mincinos, bețiv, laș și afemeiat? Magia de care se folosesc Shakespeare și Welles, aici ca și în alte capodopere ale lor, este imaginația poetică. Dincolo de acel munte de grăsime și de nepăsare,

care se numește Falstaff, aflăm o umanitate generoasă, telurică. Vicile lui au în ele ceva bizar și impresionant, n-au nimic comun cu păcatele mărunte și plicticoase ale burghezului; tocmai coloritul pitoresc al acestor vicii, candoarea cu care eroul și le etalează conferă figurii lui Falstaff acea pregnanță și strălucire care ne uimesc. Eroul captează prin jocul capricios al ideilor, prin dezinvolvura omului care privește viața prin prisma umorului.

Pe Orson Welles l-au atras în primul rînd spre Falstaff, desigur, aceste atribute ale unui intelect ardent și eroismul personajului. «După părerea mea — spune regizorul — Falstaff este cel mai complex personaj din literatura istorică mondială. Este, fără îndoială, omul

Într-un film semnat de Orson Welles, orice actor mare acceptă un rol cît de mic: Jeanne Moreau apare numai pentru cîteva minute.

Călin CĂLIMAN

personajelor sale. Așadar:

— **Zbigniew Cybulski, cu înfățișarea dumneavoastră (amestec ciudat de duritate și sensibilitate), cu ochelarii aceștia fumurii și hainele sport, cu răsucirile sufletești ale personajelor pe care le-ați interpretat, sînteți, de aproape zece ani, ceea ce se cheamă un idol al generației tinere. Lucrul acesta v-a pus sau nu v-a pus probleme?**

— Nu simt că sînt un idol. N-am simțit nici atunci cînd unii tineri îmi copiau aiurea ținuta, mersul, ochelarii (pe care-i port nu pentru că am vrut să lansez o modă, ci pentru că sînt foarte miop). M-am temut de asta, pentru că de aici și pînă la a deveni cabotin este, după părerea mea, un drum foarte scurt. De altfel, cuvîntul idol este născocit pentru tineret, dar un actor nu poate să rămînă toată viața tînăr. Trebuie să aiă curajul de a recunoaște momentul cînd tinerețea se sfîrșește, curajul de a se schimba.

— **Fiindcă ați adus vorba despre asta; v-ați gîndit vreodată cum vor arăta eroii pe care îi veți interpreta peste mai mulți ani, cînd, iertată-mă, nu veți mai fi atît de tînăr? (n.r. — astăzi are 39 de ani).**

— Poate vor continua să semene cu personajele mele de azi, numai că vor fi mai îmbătrînite.

— **Dacă vi s-ar cere să alcătuiți singur o antologie a filmelor dv., a celor care vă reprezintă în cea mai înaltă măsură,**

pe care le-ați selecționat?

— Sper să nu-mi ceară nimeni și chiar dacă s-ar întîmpla asta tot n-aș putea s-o fac, pentru că nu știu ce filme mă reprezintă într-adevăr. Cînd am de-a face cu roluri complexe, grave, îmi spun: «asta sînt eu», cînd întîlnesc o comedie care să-mi placă iarăși îmi spun: «asta mi se potrivește». Totul depinde de starea sufletească ce ți-o creează prima întîlnire cu eroul, apropierea de el în timpul filmărilor. Ca individ, eu aparțin unei generații de oameni care nu pot să nu fie complicați, generații căreia războiul i-a dat peste cap primii ani ai tinereții. Se înțelege că la începuturile carierei am fost influențat, mult mai mult decît astăzi, de propriile mele frămîntări. Acesta, cred eu, este unul din motivele pentru care s-a spus că am «reprezentat» acea generație.

— **Vă studiați rolurile pînă în cele mai mici detalii ori improvizați în timpul filmărilor?**

— E greu să hotărâști de unul singur, de la bun început: «de data asta am să improvizez totul» sau «îmi compun bucăcița cu bucăcița eroul». Filmul se află, în primul rînd, în capul regizorului, deci desfășurarea lui ulterioară depinde de stilul de lucru al acestuia, de știința lui de a acorda libertate interpretului. Personal, prefer să mă aflu proaspăt pe platou, să descopăr soluții de amănunt acolo. (De aceea mi-ar place să joc într-un

cel mai curajos. El era adevăratul părinte al prințului Hal, dar a preferat să trăiască ca bufon al curții. Falstaff reprezintă o Anglie care n-a existat poate niciodată, dar pe care o incarnează la perfecție». Investigația actorului și regizorului Welles se îndreaptă, evident, spre acele zone ale psihologiei personajului care abia se întrevăd prin aparențele unui Falstaff viciat; actorul și regizorul reușesc astfel să împună pe peliculă umanitatea și

bunățatea personajului, chiar puritatea am zice, candoarea nedismulată care învăluie acțiunile lui cele mai reprobabile. În ultimă instanță, Falstaff-bufonul, marele prieten al risului și farselor, este un personaj de profund tragicism. Grav decepționat și trădat de viitorul Henric al V-lea, împreună cu care s-a înfruptat din desfătările Londrei, Falstaff se va stînge deznădăduit, lovit mortal de ingratitudinea prințului moștenitor.

Falstaff este o profundă meditație despre viață și moarte, despre fericire, despre bătrînețe. Mai puțin baroc decît *Othello*, mai puțin crud decît *Macbeth*, al treilea film shakespearian al lui Welles se impune ca o capodoperă, clasică în formă și expresie, a celei de-a șaptea arte. Imaginea filmului, datorată unui maestru al fotografiei, Edmond Richard, ne poartă cu gîndul spre picturile unui Rembrandt, atinge momente de vîrf în subtilitatea secvențelor de clar-obscur, în duritatea contrastelor. Frumusețea picturală a filmului este consolidată de modul în care aparatul a reușit să pătrundă în intimitatea psihologiei contrastante a personajului central.

Încheiem amintind cuvintele rostite de cunoscutul regizor italian Michelangelo Antonioni după vizionarea filmului *Falstaff* la festivalul de la Cannes (unde creația marelui cineast a fost distinsă cu premiul suprem): «Ne ducem să vedem ultimul film al lui Welles ca la ultima expoziție a lui Picasso. Acești oameni sînt deasupra criticii»...

film al lui Godard.) Dacă-mi îngăduiți, am să vă povestesc prima zi de filmare la «Cenușă și diamant». Wajda m-a luat pe nepregătite, mi-a dat un telefon și mi-a spus: «Ai să-l joci pe Maciek (cunoșteam scenariul), mîine să fii pe platou, la Wrocław». Totul s-a petrecut pe nerăsuflăte! Cum am ajuns, trebuia să începă filmările. Neliniștit, emoționat, îl așteptam pe Wajda, stînd rezemat de o ușă, cu mîinile în buzunar (eram îmbrăcat cu costumul meu de acasă, aveam ochelarii aceștia), trecîndu-mi greutatea corpului cînd pe un picior, cînd pe altul. Parcă nu-mi găseam de loc echilibrul. Mă gîndeam la personaj, la Maciek; știam ce trebuie să spun, nu și ce să fac. Cînd a venit Wajda și m-a văzut atît de frămîntat, de nehotărît, primul lucru pe care mi l-a spus, după ce m-a întrebant ca între prieteni «cum te simți?», a fost acesta: «Rămii așa, filmăm, așa să joci, cu clătînată asta cînd pe piciorul stîng, cînd pe cel drept. Asta este Maciek, nehotărîtul». Iată cum un moment de derută (pentru mine), exprimată fiziceste, a însemnat prima apropiere de personaj. Numai filmul poate prilejui așa ceva.

— **Ce cereți, în primul rînd, unui film?**

— Să nu uite omul, destinul său. Nu-mi plac filmele a căror exprimare formală este prea calculată, făcută de dragul frumuseții în sine. Desigur, în cinematografie nu pot

exista puncte de oprire, avem mereu nevoie de experiențe, numai așa se mijlocește nașterea unui limbaj personal. Dar cînd elaborarea înăbușă spontaneitatea, filmele devin reci, alături de om nu au, cum să vă spun, suflet. Mi se pare că lucrul acesta s-a întîmplat cu «Anul trecut la Marienbad» al lui Alain Resnais, film frumos, dar împietrit. Idealul de experiment cinematografic cred că este «Cetățeanul Kane» (Orson Welles), șocant ca formă, dar care a știut să găsească o punte de comunicare cu omul; ori filmele pasionatului japonez Kurosawa, cineast care nu-și pierde niciodată individualitatea. Mă întristează tinerii care vor să fie dintr-o dată un pic Fellini, un pic Antonioni, un pic Godard.

— **Filmul vă solicită mult. Totuși, nu vă e dor de teatru? După cite știu, ați debutat pe scenă.**

— Pur și simplu acum nu am timp să joc într-un teatru. Dacă mi-e dor de ceva, acestea sînt repetițiile, cu căutările, cu febra lor. Mărturisesc că spectacolele ca atare mă obosesc sufletește. Am jucat doi ani de zile, aproape seară de seară, în «Doi pe un balansoar». Jerry Ryan m-a lăsat pustiit ca Sahara. Cinematograful este altceva: deși nu ai un public care să te susțină, deși uneori trebuie să închid ochii și să-mi închipui că mă ascultă cineva, filmul este o mare aventură, în fiecare zi cauți altceva. Dar cine

- Număr sportit de pagini.
- Fotografii în culori.
- Ziua de mîine în viziunea savanților lumii.
- Senzațiile anului în imagini.
- Moda anului viitor.
- Figuri ale ecranului în alte ipostaze decît cele cunoscute.
- Caricaturiști celebri.

UNDE?

ÎN NUMĂRUL SPECIAL DE ANUL NOU AL REVISTEI FLACĂRA, CARE VA APĂREA ÎN 40 DE PAGINI.

știe cum îmi voi încheia cariera? Poate voi reveni la teatru.

— **V-ar fi greu să numiți cîteva actori pe care-i îndrăgiți, pe care i-ați luat cîndva sau ați vrea să-i, luați drept maeștri?**

— Ah (n.r. — interlocutorul își trece mîinile prin păr), dar chipul unui actor depinde de atîtea lucruri, de aparatul de luat vederi, de regizor. Și, apoi mai e timpul, care parcă este cel mai nelindurător cu actorii. E greu să ai un maestru pentru toată viața; actorul este un produs al timpului său. Meseria noastră este grea, existăm atît timp cît publicul ne vede. Astăzi ești Dumnezeu, după douăzeci de ani — nu.

E mult mai ușor să ai maeștri în pictură, în muzică. Acolo lucrurile sînt stabile, așezate. Leonardo da Vinci există în muzeu. Te duci și-l vezi ori de cite ori vrei. Filmul trece, dispăre, actorul îmbătrînește. Cîndva îl admiram pe James Dean, aș fi vrut să-l smulg de pe ecran, să-l îmbrățășez ca pe un prieten, pe urmă l-am uitat. Poate asta ține de însăși tinerețea cinematografiei. Cine știe, cîndva vom putea să ne proiectăm filmele singuri în casă, să-i vedem ori de cite ori vrem pe actorii îndrăgiți, așa cum răsfoim un album, o carte.

Varșovia, decembrie 1966.

Interviu realizat de
Magda MIHĂILESCU

„CHAIN

Vasul oceanografic «Chain».

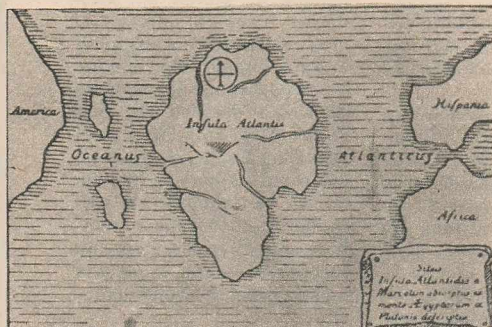
Ultima fotografie a vulcanului de pe Thera în erupție, luată în urmă cu câteva luni.

Una dintre frescele ce decorau palatul din Knossos, reprezentativă realizare a culturii cretane.

PE URMELE ATLANTIDEI

Reconstituirea Atlantidei în zona Azorelor, după Kircher (1678).

CĂUTĂRI ȘI IPOTEZE MAI VECHI ȘI MAI NOI

Din zilele lui Platon și pînă în mijlocul anului 1966, aproape 15 000 de lucrări, mari sau mici, cunoscute sau date uitării, s-au ocupat de problema Atlantidei. În 1963 cercetătorul sovietic dr. N.F. Jirov afirma într-un studiu amplu că aceasta «înțețează de a mai fi un mit și se transformă într-o realitate geologică și istorică».

Ca mulți alții înaintea lui, doctorul Jirov susținea teza că acest «continent pierdut» trebuie localizat în Atlantic. Totuși un număr mare de specialiști sprijină ipoteza unor «Atlantide» situate în Scandinavia, Sahara, Mediterăna orientală, America, Marea Caraibilor etc. Cei ce pledează pentru existența Atlantidei «atlantice» abordează în prezent două aspecte esențiale în cercetările lor, și anume stabilirea certă a existenței unui continent scufundat în Atlantic și apoi reconstituirea

momentului catastrofei.

Cercetări recente, folosind și date mai vechi, au adus unele «noutăți» în ambele cazuri. Suedezul Malaise, de la Riksmuseum din Stockholm, a publicat în anul 1956 în revista suedeză de geografie «Ymer» un articol referitor la necesitatea studierii terenului de pe fundul anumitor regiuni ale Atlanticului. Reluîndu-și ideea, el a salutat ulterior rezultatele obținute de oceanograful german P.W. Kolbe, care — în cursul unei călătorii de studii întreprinse pe un vas oceanografic prin partea centrală a Oceanului Atlantic, luînd probe sedimentare de fund de la o adîncime de circa 4 000 de metri — a adus la lacurile cu apă dulce aparținînd unui pămînt continental scufundat, existent altădată între insulele britanice, Groenlanda și arhipela-

gul Bahama. Cercetările lui P.W. Kolbe constituie o dovadă valabilă că altădată a existat în Atlantic un pămînt continental. Dar cînd? Deși în principiu pornesc de la un fapt cert, răspunsurile la această întrebare sînt diferite. Geologii — obișnuiți să socotească totul în sute și mii de milenii — leagă prezența pămîntului cufundat în Atlantic de evoluția geologică normală a planetei. Unii atlantologi pretind că, în cazul acesta, ultima prăbușire bruscă s-a produs în urmă cu aproximativ 11 000 de ani, și ar putea să fie tocmai aceea la care se raportează afirmațiile lui Platon. O ipoteză emisă de sovieticul N. Lednev fixează data cataclismului la jumătatea anului 1500 î.e.n.

În ultimul timp și-a făcut drum și părerea astronomului austriac Otto Muck, după care (calculele astronomice fiind exacte, «preci-

CORESPONDENTĂ SPECIALĂ DIN ATENA
DE C. ALEXANDROAIE

«Continentul pierdut», «misterul Atlantidei», «enigma uriașei insule înghițite de apă» sînt formulări familiare cititorilor de pe toate meridianele. Ele nu se referă numai la Atlantida «clasică» ci și la «variantele» ei — printre care se numără și «Atlantida mediteraneană» sau «cretană». Cercetări asidue au fost întreprinse pentru a se străpunge zidul miilor de ani ce despart contemporaneitatea de timpurile cînd se consideră că această Atlantidă mai exista încă.

Cercetările acestea se încadrează în efortul de a găsi, în sfîrșit, în Atlantic

sau în altă parte o străveche așezare umană care să corespundă cit mai fidel descrierii și datelor cuprinse în istoriografia antică. Ipoteza unei Atlantide mediteraneene, emisă pentru prima dată în anul 1854 de etnograful rus A.S. Norov, a fost reluată ulterior de Karnoijtki (1897), de americanul E.S. Balch (1917), de francezul F. Butavand (1925) și, ceva mai recent, de italianca L.A. Stella.

Atlantida mediteraneană ar fi fost așadar o insulă de mărime mijlocie, ale cărei țărmuri se scîldau în valurile albastrei Egee. În ce privește poporul acestei insule, care includea și pămîntul Cretei, se spune că ar fi ajuns la un nivel de civilizație superior celor de pe continentul european, atingînd un apogeu ilustrat în special prin înflorirea culturii cretane. Locuitorii insulei prelucrau cuprul și foloseau scrisul cu mult înainte de a fi cunoscute pe continent. Erupția vulcanului Thera din anul 1450 î.e.n. (prima erupție vulcanică consemnată în anele istoriei) și violente cutremure de pămînt au scufundat însă o mare parte a insulei în fundul Mării Egee, civilizația cretană primind o dată cu aceasta o nimicitoare lovitură. Locuitorii mai multor orașe și sate ale insulei au pierit pînă la unu.

Pentru a aduce argumente în sprijinul acestei ipoteze, un grup de oameni de știință greci și americani s-au îmbarcat la bordul vasului «Chain», aparținînd Institutului oceanografic din Massachusetts, și au întreprins o explorare a fundului mării în apropierea insulei Thera din Marea Egee.

«Chain», care are un deplasament de 3 100 tone, dispune de cea mai mo-

zică» nu ar trebui să ne mire) în ziua de 5 iunie 8498 î.e.n., la orele 13, un planetoid s-ar fi ciocnit cu Pămîntul, provocînd între altele prăbușirea Atlantidei în ocean. Poziția conjugată a Pămîntului și Lunii în acel moment ar fi favorizat pretinsa coliziune, ale cărei rezultate principale ar fi fost — după Muck — scufundarea Atlantidei, pierrea civilizației sale.

Atrăgătoare pentru atlantologi, cărora le oferă o bună bază de lucru, ipoteza lui Muck rămîne una dintre păreriile mai recente, într-o bătălie de idei care este departe de a se fi terminat. De altfel, chiar în aceste zile presa sovietică a inserat replica geografului A. Ilin care aduce argumente științifice în sprijinul tezei că de fapt Atlantida nici n-a existat vreodată. Dar și aceasta este numai o ipoteză.

ing. D. TODERICIU

(Continuare în pag. 14)

Pitoreaşa insulă Thera (Santorini). Turiştii se folosesc de măgăruşi pentru a merge din port în oraş.

dermă aparatură necesară unor astfel de cercetări: aparate de sondare acustice şi cu ultrasunete pentru măsurarea cîmpurilor magnetice, salinometre speciale şi altele. «Cu ajutorul acestor instrumente ultramoderne — spunea unul din inginerii expediţiei — putem detecta toate iregularităţile fundului mării, chiar dacă acestea sînt acoperite cu straturi groase de nămol. Contururile şi obiectele din adîncuri pot fi desenate pe hărţile noastre cu o toleranţă nu mai mare de 15 cm».

Munca a început. Geologii şi oceanograful au adunat diverse mostre. A fost fotografiată, cercetată şi ridicată la scară suprafaţa fundului mării. În cazul unor funduri puţin adînci, arheologii, îmbrăcaţi în costume de scafandru, au făcut zeci de cercetări submarine. Vulcanul Thera, al cărui crater se află pe jumătate îngropat în apă, a fost studiat în amănunţime de specialiştii pentru a explica schimbările geologice survenite în această regiune. La cercetări şi-a dat concursul şi oceanograful James Mavor, care în batiscaful «Alrin», construit de el, participase mai înainte şi la detectarea bombelor atomice americane pierdute în mare, lângă Palomares.

Atlantida cretană a refuzat însă şi de astă dată să se arate, în ciuda eforturilor perseverente ale cercetătorilor. «Vom reveni — şi-au spus membrii expediţiei — şi dacă va fi nevoie vom răscoli şi cerceta tot fundul mării din apropierea Therei». Directorul Institutului oceanografic din Massachu-

setts, partizan al ipotezei Atlantidei cretane, precizează: «Consider că ne apropiem de realizarea visului nostru. Sînt unele indicii că Atlantida a existat totuşi în această zonă. Vom încerca să localizăm insula pierdută».

Printre succesele de pînă acum ale cercetătorilor de pe vasul oceanografic «Chain» se numără şi descoperirea navelor lui Francis Drake, lângă ţărmul Californiei. Flota acestui corsar al curţii britanice a fost scufundată în urma unei bătălii cu spaniolii în anul 1570. Tot ei au descoperit urmele războiului maritim dintre Atena şi Siracuza (414 î.e.n.), în largul Siciliei.

Pe viitor, «Chain» îşi fixează drept obiective continuarea căutării Atlantidei mediteraneene pe lângă ţărmurile insulei Thera, iar ulterior şi cercetarea fundului mării din regiunea insulei Salamina, lângă portul Pireu. De altfel mulţi oameni de ştiinţă greci şi străini consideră — şi nu numai prin prisma atlantologiei — că trebuie intensificate şi coordonate eforturile pentru cercetarea fundului Mării Egee. Aceasta pentru că se apreciază în mod unanim că zona Egee s-a scufundat în apă în timpuri relativ mai apropiate (în mileniul al doilea î.e.n.), iar insulele de astăzi din această mare nu sînt decît rămăşiţele pămînturilor ce legau odinioară continentul european de Asia Mică.

Publicăm aceste pagini la cererea cititorilor noştri Costel Nedelcea din Turnu Severin şi Doru Petrică din Reşiţa.

SE APROPIE
REVELIONUL (III)

POFTĂ BUNĂ!

de Lascăr SEBASTIAN

Cine e sigur de pe acum că de revelion va fi poftit la vreun prieten, să nu se mai ostenească a citi aceste rînduri. Căci, dimpotrivă, mi-i în gînd să stau de vorbă cu acele gospodine care-s hotărîte să-şi primească ele prietenii acasă şi care se îngrijesc de pe acum de buna lor primire.

Nu zic că ar fi ceva neplăcut în a fi invitat. N-ai nici o bătaie de cap — zic unii; te îmbraci frumos şi pe la zece seara suni la uşă, bine dispus. E, desigur, un, ca să zic aşa, punct de vedere. Însă a vedea în faptul primirii numai şi numai «o bătaie de cap» este o profundă eroare. Gospodina adevărată, care-şi iubeşte casa, găseşte o mare plăcere în a primi, chiar dacă pregătirile pentru primire au s-o coste puţină agitaţie şi oşteneală. Nu trebuie să te dedai la cine ştie ce filozofie profundă ca să constăţi că aşa-i pe lume: pînă nu te osteneşti cît de cît, n-ai parte de nici o plăcere, de nici o bucurie. Ospitalitatea — şi la noi ospitalitatea e o veche şi frumoasă tradiţie — este un act de cinste, aducător de înalte satisfacţii.

Dar ospitalitatea nu-i numai un simplu obicei înrădăcinat — şi a primi nu-i numai o osteneală plăcută. Ci şi o artă. Vedeţi dv., nu-i de ajuns să faci curat-lună în casă, să adaugi lustrei încă un bec ca să fie lumina a **giorno**, să întinzi faţa de masă cea mai scrobîtă, să-ţi culci copiii mici din vreme şi altele de felul acesta, toate indicate şi trebuincioase. Mai trebuie ceva. Şi despre acest ceva mi se pare interesant să stăm de vorbă.

Ar fi curată ipocrizie din partea aceluia care ar proslăvi sărbătoarea revelionului pentru toate frumuseţile ei, declarînd ritos totodată că el e complet dezinteresat de ceea ce va fi aşternut pe masă.

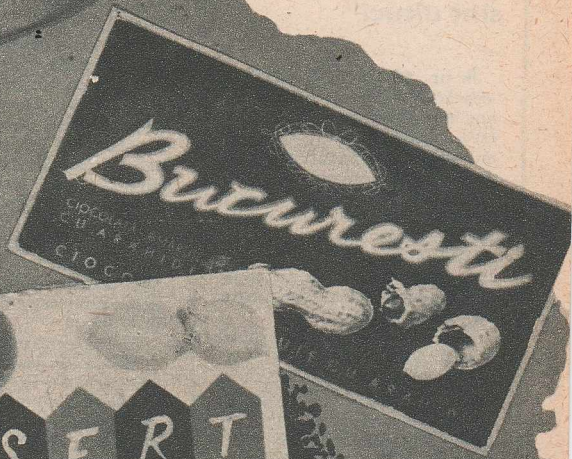
În această privinţă, ar fi destul un argument: musafirii se adună în jurul orei zece şi petrecerea se sparge către cînci dimineaţa; ceea ce, în bună şi elementară aritmetică, înseamnă că sărbătoarea ţine vreo şapte ceasuri. Ei bine, pe puţin jumătate din timp se petrece la masă. Şi vrei dumneata să-mi fie indiferent cum petrec jumătate din timpul sărbătorii? Argumentul deci ar fi, cum spuneam, îndestulător. Ar fi, dar nu e. Căci existenţa mesei,

ea singură, nu duce negreşi la crearea bunei dispoziţii sărbătoreşti. Se poate întîmpla şi dimpotrivă. Să ne închipuim un meniu de felul acesta: după măsline şi scrumbie sărată (fireşte, cu multă ceapă), cum şi nişte felii apreciabile de slană piperată, flancate de afumături şi mezeluri grase de tot soiul, mergînd toate de minune cu vreo duzină de ţuculiţe tari, să se treacă la o salată de boef servită cu polonicul şi la cîte o farfurie adîncă de piftie, albă de grăsimi, o tustlama abundentă în zeamă cu usturoi; apoi vreo opt-zece sarmale în foi de varză, fiecare cît un dirijabil şi înotînd în untură; apoi nişte cîrnaţi de purcel, făcuţi în casă, plesnind de suc gras; în sfîrşit, purcelul în persoană, cu toate rotunjimile lui, la tavă sau la cuptor, înconjurat de garnituri ca; varză călită, cuş-cuş şi crupe de hrişcă. Nu mai pun la socoteală varza acră în chip de salată ajutătoare, nici tortul foarte dulce şi foarte consistent, cu blaturi din pandişpan. Toate, fireşte, la discreţia apetitului comensilor şi după imboldurile repetate şi stăruitoare ale gazdei care, dacă nu te serveşti des, mult şi din toate, se simte jignită personal. E greu să nu crezi că, după asemenea meniu, nu se va întîmpla ce zice românul, adică: «Hai cu nunta la spital!» În orice caz, nu mai poate fi vorba, după atîta belşug greoi, de bună dispoziţie.

Nu susţin că oaspetele, ca să se fi simţit bine, trebuie să plece din casa mea flămînd. Dar de la flămînzire pînă la saturaţia cu migrenă, drumul e lung. Masa, fără să cadă în sărăcie, cată să fie uşoară şi variată. Căci a servi porc sub toate formele posibile, nu înseamnă nicidecum varietate. O masă de revelion, care e şi o masă prelungită, ca să fie bună, ca să nu încetezeze minţile, îngreindu-stomacul, trebuie să cuprindă şi peşte, şi brînzeturi, şi pateuri, şi vînat, şi pasăre, şi porc, şi legume. Cîte puţin din fiecare, mai degrabă decît mult din două-trei feluri. Masa de revelion să atingă ceea ce gastronomii numesc «spiritualitatea mesei» şi nu îndoparea pînă la refuz.

Cu această unică dar importantă condiţie, primească din parte-mi gospodina şi oaspeţii ei urarea inimioasă: Poftă bună!

UN CADOU PE PLACUL TUTUROR

cititorii fotografiază

„nu toți uitucii sînt uituci“

În nr. 48 (26 noiembrie) al «Flacării» publicăm nota «Din nou în legătură cu uitucii», prin care dădeam curs dorinței multor corespondenți ai noștri de a protesta împotriva unor care, după ce li se publică adresa la rubrica «Cititorii către cititori», «uită» să răspundă la scrisorile primite. În legătură cu această problemă ne scrie și tov. **Iosif Păcuraru**, merceolog din Petroșani.

E drept, ne arată corespondentul nostru, că sînt și unii oameni destul de neserioși care, după ce primesc ilustrațiile de la cei ce le-au citit anunțul, «uită» că au la rîndul lor obligația de a onora datoria ce au contractat-o. Există însă și foarte multe cazuri în care răspunsurile rămîn inutil așteptate din vina redacției: pînă ce adresele respective ajung să fie publicate trece atîta timp (uneori și 6 luni), încît e inevitabil ca în situațiile unora să intervină modificări, cum ar fi schimbările de adresă, mergînd chiar pînă la mutarea în alt oraș (N.R.: foarte justă observația — dar numărul mare de solicitări pentru această rubrică ne împiedică să fim mai operativi). Altădată

schimburile de corespondență nu sînt onorate din pricina ambiguității cu care a fost formulat anunțul; de exemplu: «dorește să corespundă pe teme diverse». Adesea, cînd cei în cauză încep să-și scrie constatînd că «temele diverse» sînt prea diverse în ce privește preocupările lor și deci nu au despre ce vorbi împreună. În sfîrșit, uneori se renunță la corespondență pentru că unul din cei doi parteneri nu și-a indicat sincer profesiunea sau vîrsta și, după mărturisirea (sau deducerea) realității, se constată mari diferențe de preocupări și de vîrstă.

Corespondentul nostru are dreptate. În ce ne privește, apelăm la cei ce ne roagă să le publicăm adresele să ne anunțe dacă ulterior și-au schimbat domiciliul și să ne comunice cu exactitate vîrsta și profesiunea.

pește sau mamifer?

Tov. prof. **Radu Giurcă** din București ne scrie că în nota «Un pește plimbăreț», publicată la rubrica «Curier» din nr. 45/1966, s-ar fi comis o eroare. Beluga — susține corespondentul nostru — este un mamifer și nu un pește, așa cum a fost încadrat în nota citată.

Este adevărat că în mările nordice există un cetaceu denumit beluga (*Delphinopterus leucas*), dar nu la această specie s-a referit autorul notei noastre. În Marea Neagră, în Marea Caspică și în riurile din bazinele acestora trăiește un sturion (*Acipenser huso*) denumit — potrivit enciclopediei Webster's New International Dictionary, ed. a II-a, pag. 251 — tot beluga.

De această specie a fost vorba în nota sus-amintită, astfel că nu s-a comis nici o eroare.

sugestii pentru noi genuri de anchete

Referindu-se la ancheta organizată de redacția revistei noastre pentru desemnarea celor mai buni actori, interpreți muzicali, filme, piese de teatru etc. din anul 1966, cititoarea **Liliana Clapan-Moldovan**, studentă la secția teatrologie-filmologie a I.A.T.C. din București, face cîteva interesante propuneri privind și alte modalități de sondare a gustului public în cadrul anchetelor viitoare:

— stabilirea preferințelor să se facă pe genuri de filme (cel mai bun film de mantie și spadă, cea mai bună ecranizare, cea mai bună comedie muzicală etc.) și nu în general, ca pînă acum;

— includerea unor întrebări privind și interpretii străini de muzică ușoară (propunere susținută și de alți cititori);

— sondarea opiniei publice și în legătură cu cele mai slabe realizări cinematografice, teatrale, cu cele mai neinspirate melodii etc.

Vom ține seama de propunerile corespondentei noastre atunci cînd vom purcede la organizarea unor noi anchete.

tv răspunde...

Telespectatorul **Gheorghe Vilceanu** din Caransebeș s-a adresat recent redacției noastre, rugîndu-ne să transmitem Studioului de televiziune unele obiecții și critici, formulate mai cu seamă la adresa emisiunilor

sportive și cinematografice.

La aceste critici Studioul de televiziune ne-a răspuns printr-o adresă din care spicuim următoarele: «...Este știut că la toate întîlnirile fotbalistice care au interesat pe majoritatea telespectatorilor au fost prezente și camerele noastre de luat vederi». «...În ceea ce privește filmele am amintit în repetate rînduri că noi programăm în emisiuni numai filmele pentru care primim licența respectivă»...

Redacția noastră este de părere că — cel puțin în privința acestor două genuri de emisiuni — punctul de vedere al Televiziunii este just.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă:

Mariana Antonescu, elevă, com. Perșani-Spinu, rn. Rm. Vilcea; **ilustrate**; **Liviu Achim**, lăcătuș, 20 ani, Hunedoara, str. 30 Decembrie 3, ap. 37; teme diverse; **Gabriela Fluieraș**, asistentă medicală, spit. Domnești, rn. Curtea de Argeș; **ilustrate**; **Octavian Popa**, studentă, Ploiești, str. Cîmpiei 15; **ilustrate**; **Doru Dogaru**, elev, Arad, bd. Republicii 78, ap. 59; teme diverse, cinema, sport, **ilustrate**; **Gheorghe Orțan**, profesor, sat Giorocuța, com. Supurul de Sus, rn. Carei; teme diverse; **Mircea Mustață**, învățător, 28 ani, Drăgășani, str. M. Kogălniceanu 40, reg. Argeș; teme diverse, **ilustrate**; **Vasile Popescu**, bibliotecar, com. Drăgoiești, rn. Gura Humorului; cinema, **ilustrate**; **Fanny Ioniță**, elevă, București, str. Moș Adam 9, rn. Lenin; teme diverse; **Victor Săndulescu**, învățător pensionar, 68 ani, com. Bălțațești, rn. Tg. Neamț; radio, televiziune; **Gelu Brădescu**, mecanic, 26 ani, Brad, str. Obor 12; teme diverse, **ilustrate**; **Iuliu Preda**, sofer, 23 ani, Tg. Jiu, str. Ana Ipătescu 22; teme diverse; **Cica Sirghi**, studentă, Iași, str. Marta 35 A; teme diverse, **ilustrate**; **Rodica Costanciu**, elevă, 17 ani, Constanța, str. Poporului 88; teme diverse, filatelie, **ilustrate**; **Gheorghe Goța**, sofer, 24 ani, Hunedoara, str. Gazometru 12 A; teme diverse, **ilustrate**; **Florica Dragoș**, elevă, 17 ani, com.

Vinga nr. 1306, rn. Arad; **ilustrate**; **Gigel Anghelache Longin**, elev, 17 ani, Roșiori-de-Vede, str. Mihail Eminescu 9; teme diverse, filatelie, cinema, **ilustrate**; **Irina Crîngășu**, asistentă laborator, 23 ani, Mangalia, sanat. TBC; teme diverse, **ilustrate**; **Tanța Leca**, elevă, 18 ani, Constanța, str. Dobrogei 6; teme diverse; **Adriana Băeșu**, elevă, 16 ani, or. Gheorghe Gheorghiu-Dej, str. Perchiului, bl. 6, ap. 24; **ilustrate**; **Vasile Băeșu**, strungar, 19 ani, or. Gheorghe Gheorghiu-Dej, str. Perchiului, bl. 6, ap. 24; teme diverse; **Dumitru Urdăreanu**, pedagog, com. Ciumbud, Centr. școlar agricol, rn. Aiud; cinema, muzică, sport, **ilustrate**; **Pavel Damian**, scrungar, 19 ani, Birlad, str. Republicii 277, bl. cîneret; teme diverse; **Paula Ițizon**, elevă, 17 ani, Birlad, str. Suceava 21; teme diverse, **ilustrate**; **Magdalena Șandor**, studentă, Petroșani, str. Dacia, bl. 12/2; teme diverse, literatură, cinema; **Mioara Aftene**, elevă, 17 ani, Birlad, str. Susaikov 32; teme diverse, **ilustrate**; **Atena Macridis**, învățătoare, com. Racovița, rn. Făurei, reg. Galați; cinema, muzică ușoară; **Mariana Șerban**, elevă, Ploiești, bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej 1; muzică, cinema.

în cîteva rînduri

Marion Popescu, Brașov. 1) La puțină vreme după scrisoarea dv. dorința v-a fost îndeplinită (coperta nr. 43 din 22/X). 2) Îndeosebi numerele premergătoare Anului nou vor avea mai multe indicații privind finuta vestimentară. 3) Vă mulțumim pentru răspunsurile la anchetă.

Gelu Mărgărescu, Cluj. Ne surprinde scrisoarea primită. Este altul decît dv. ar putea afla numele medicului specialist de care aveți nevoie? Nici nu ne îndoiți că orașul Cluj are asemenea specialități.

Doina Novac, Giurgiu. «Cam peste cît timp ar putea apărea o copertă cu Gianni Morandi? Nu vă putem preciza acest lucru, însă vă amintim că despre Morandi am publicat

Scurtă întâlnire... la Vatra Dornei.

de M. CHITIS

unele aprecieri, precum și fotografia sa în nr. 45.

Maeris Ilias, Săcueni, reg. Crișana. 1) Vom ține seama de doriința dv. privind moda bărbătească. 2) Vă mulțumim călduros pentru aprecieri și mai cu seamă pentru urările adresate colectivului redacțional.

Relly Angyal, Arad. 1) Ne scrieți — în numele unui colectiv de la fabrica de zahăr — că «nu v-ați supăra dacă am publică și două careuri (de cuvinte încruciate) într-un număr». Nu credem că ar fi oportun, în primul rând din cauza lipsei de spațiu. Și apoi există revista «Rebus»... însă în numărul de Anul nou veți găsi mai multe careuri. 2) Vom studia propunerea dv. privind schimbarea culorii cu care e scris titlul revistei (din negru în roșu). 3) Ne-au bucurat foarte mult cuvintele dv.: «...în general citim cu pasiune și interes toată revista».

I.M., București. Subliniați în încheierea scrisorii dv. că doriți să primiți răspunsul tot prin scrisoare. Dar cum oare? Către tov. I.M.-București? Vă rugăm deci să reveniți, comunicându-ne numele și adresa complete.

Păun Popoșteanu, București. Ne bucurăm că intervenția noastră a fost eficientă. Sesișazi-ne ori de câte ori veți mai avea neplăceri în legătură cu primirea publicației noastre.

Dragoș Vătămănuș, Timișoara. Articol amplu despre Louis Jourdan și copertă nu am publicat, dar o fișă filmografică și o fotografie, da! (Vezi «Flacăra» nr. 47, pag. 20.)

Elena Sima, Brașov. 1) Presupunerea dv. s-au dovedit juste. Traian Uilecan este originar din Valea Jiului. A cântat în Ansamblul sindicatelor, a fost solist de operă, iar acum, într-adevăr, e solist de muzică populară. 2) Observația pe care o faceți cu privire la izvorul Orlea este întemeiată, dar nu credem că e vorba în cazul de față de «denaturarea unui adevăr geografic».

Elena Rădulescu, București. Am luat notă de preferințele dv. cinematografice. Sintem bucuroși că am putut veni — fără s-o știm — în întâmpinarea unei vechi doriințe a dv., publicând pe coperta nr. 48 fotografia actriței Marilù Tolo.

În august '917 la mărășești

Cititorii **Alexandru David** din Brad și **Marilena Cristea**, elevă din Tr. Severin, ar vrea să aștepte unele amănunte privitoare la glorioasele lupte de la Mărășești.

Răspunde CONSTANTIN CĂZĂNIȘTEANU, șef de secție la Muzeul militar central.

Luptele purtate între 24 iulie și 21 august 1917 pe valea Siretului și pe înălțimile dominante din dreapta acestui riu au constituit, prin durată, amploare și intensitate, cea mai însemnată angajare a trupelor române în decursul primului război mondial, cunoscută îndeobște sub numele de bătălia de la Mărășești.

Este știut că, în vara anului 1917, obiectivul strategic al comandamentului german era ca prin «bătălia de străpungere de pe Putna și Șușița» să rupă rezistențele ce stăteau în cale trupelor austro-germane în Moldova, să cotopească în întregime țara noastră, iar apoi să pătrundă spre Ucraina și porturile de pe țărmul Mării Negre. Reușita unei atari manevre ar fi dus la scoaterea din război a două state, România și Rusia.

Pentru atingerea scopului propus, inamicul avea să concentreze efective puternice, menținând permanent 12 divizii pe direcția ofensivă principală. Forțele care i se opuneau însumau în medie unități și subunități de țărâra a 8 divizii. Acțiunile desfășurate de-a lungul a nu mai puțin de 29 zile; dintre care 16 de crâncene înclătări și 13 de ciocniri cu caracter local sau pauze operative, au făcut însă să se prăbușească planurile cotoșitorilor. Trupele noastre au reușit să zdrobească ofensiva unui inamic mult superior numeric.

Bătălia de la Mărășești este considerată totodată și cea mai mare și mai

răsunătoare izbîndă obținută de armata română în primul război mondial. Zdrobirea ofensivei germane și repurtarea unei asemenea strălucite victorii s-a datorat în primul rând vitejiei fără seamă a ostașilor noștri. Numele unor eroi, precum maiorul Artur Virtejanu, căpitanul Grigore Ignat, sublocotenentul Ecaterina Teodoroiu, plutonierul Cristea Iordache, soldatul Toma Dinulescu, fetița Măriuca Zamfir, în vîrstă de numai 12 ani, sînt doar cîteva dintr-un șir impresionant de exemple similare de abnegație și dăruire pentru țară. Un rol tot atît de important l-a jucat și comandamentul Armatei I române — marea unitate care a acoperit frontul de la Mărășești — în frunte cu generalul Eremia Grigorescu.

Victoria de proporții realizată de armata română la Mărășești în vara anului 1917 a avut un puternic ecou și peste hotare. Ziarul francez *Echo de Paris* consemna că «armata română și-a îndeplinit misiunea cu un curaj și o măiestrie demne de admirat. Rezistența trupelor române a sfîrșit toate eforturile germanilor și austrieșilor». Cotidianul englez *Times* scria că Mărășești au însemnat «lovitura cea mai importantă ce au primit germanii în Orientul Apropiat». Generalul Pershing, comandantul forțelor americane din Europa, afirma entuziast: «Admir splendorul eroism al armatei române, care și-a apărat cu îndrîjire pămîntul patriei». Iată și mărturia unui inamic, generalul Von Morgen, comandantul Corpului I armat german, care printre altele spunea: «Rezistența dușmanului, în special a românilor, a fost neobișnuit de dirză și s-a manifestat prin 61 de contraatacuri...»

Bătălia de la Mărășești se înscrie, așadar, prin rezultate și semnificație, la loc de cinste în cartea de aur a marilor tradiții ale luptei poporului român pentru libertate și independență națională.

există totuși fenomene telepatice?

La această întrebare adresată redacției de către cititorii **Nicu Gh. Rusu** din comuna Todirești, raionul Pașcani, regiunea Iași, și **Nicolae Baboi** din Pitești, în legătură cu articolul «Telepatie și electronică» («Flacăra» nr. 42/1966), autorul său, prof. univ. **EDMOND NICOLAU**, răspunde:

Fenomenele telepatice formează de mult timp obiectul unor cercetări însă, după datele din literatura de specialitate, pînă în prezent nu s-a demonstrat în mod obiectiv posibilitatea transmiterii sistematice a gândurilor la distanță. Este drept că din cînd în cînd în presa curentă — și nu în reviste de specialitate, de psihologie sau de fiziologie! — apar știri privind existența unor fenomene telepatice izolate.

Acum cîtva vreme o astfel de știre a apărut și în ziarul «Komsomolskaia Pravda», unde s-a relatat rezultatul unor experiențe de telepatie efectuate între 19 și 27 aprilie 1966. Emițătorul de semnale se afla la Moscova, iar receptorul la Novosibirsk. Controlul era efectuat atît de membri ai Societății de radioelectricitate «A. Popov», cît și de membri ai Filialei răsăritene a Academiei de Științe a Uniunii Sovietice.

Ca emițător de unde telepatice funcționa un inginer, recepția fiind asigurată de către un biofizician și un student. Diferite obiecte erau prezentate timp de zece minute subiectului emițător, iar receptorul descria obiectele respective.

În experiențe de acest fel se ține în general seama de raportul dintre frecvența cu care receptorul detectează exact obiectele prezentate emițătorului și probabilitatea ca această «dectecție» să fie rezultatul întîmplării.

Să ne imaginăm de exemplu o experiență în care se transmite culoarea unor cărți de joc (roșu sau negru). Dacă procentul de cazuri în care receptorul a dat răspuns corect este mai mare de 50% atunci înseamnă sau că este o întîmplare fericită, sau că într-adevăr au loc fenomene telepatice. În toate fenomenele statistice este necesar însă să observăm foarte multe fenomene spre a putea trage o concluzie.

În ceea ce privește fenomenele psihice neobișnuite, în general trebuie să fim foarte atenți pentru a se evita inducerea în eroare voluntară sau involuntară a persoanelor care participă la experiențe. Astfel, după ce un timp

s-a vorbit mult de persoane care pot detecta culoarea obiectelor cu degetele, în jurul acestor cazuri nu s-a mai făcut nici un comentariu, demonstrîndu-se că astfel de fenomene în realitate nu există, cel puțin în cazul examinate obiectiv de către oameni de știință.

Fără a nega posibilitatea existenței fenomenelor telepatice, trebuie să lăsăm în primul rînd specialiștilor sarcina de a observa cu scrupulozitate existența acestor fenomene. Pînă în momentul de față este încă prematur a decide. Întreaga experiență de pînă acum ne face să afirmăm mai degrabă inexistența fenomenelor telepatice.

pe scurt

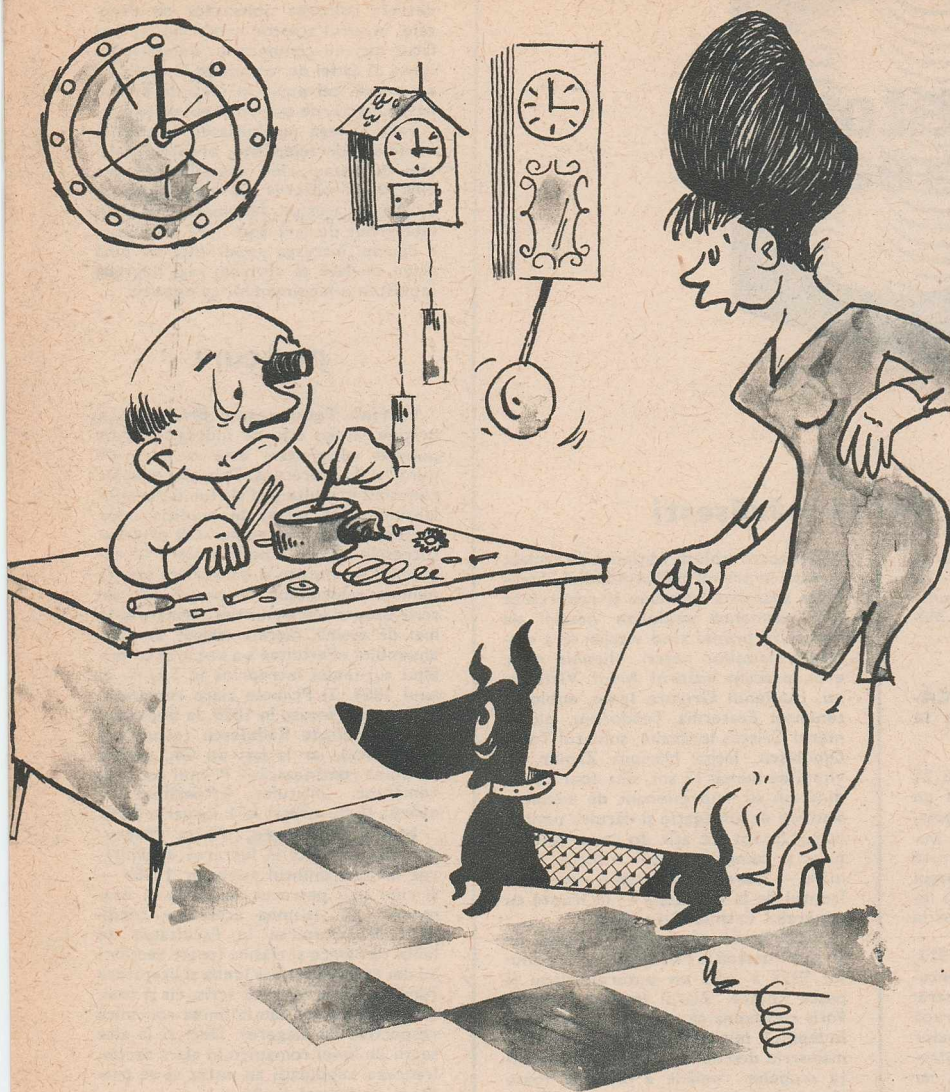
Florina Teodorescu, Brăila. 1) La origine, astăzi atît de îndrăgît în dans popular «Perinița», este o horă de nuntă și de petrecere. Dansul a devenit cunoscut în multe țări ale lumii datorită faptului că a intrat în tradiția unor manifestări ale tineretului. Cît privește succesele obținute peste hotare de ansamblul de cîntece și dansuri ce poartă numele acestui joc, la timpul lor am scris despre ele. Amintim, printre cele mai de seamă, marea succes de care ansamblul «Perinița» s-a bucurat cu prilejul turneului întreprins în S.U.A. în anul 1964. 2) Primele ziare românești au fost cele scoase în 1829, la București de Ion Heliade Rădulescu («Curierul românesc»), iar la Iași de Gh. Asachi («Albina românească»). Primul cotidian românesc, intitulat «România», a apărut la București la 1 ianuarie 1838.

Maria Păduraru, Piatra Neamț. Așa cum se arată în lucrarea «Admiterea în învățămîntul superior 1966» — și cum s-au petrecut lucrurile la examenele din toamna aceasta — candidații la admiterea în Facultatea de limbi române și clasice (toate secțiile) au dat examen scris la limba și literatura română și examen, atît scris, cît și oral, la limba franceză sau la limba romanică respectivă (la alegere). Deci și la alte secții de limbi române, în afara secției franceze, candidații au putut să se prezinte cu această limbă.

Ionel Codrin, Brad. Vă mulțumim pentru aprecierile călduroase și urările ce ni le faceți. Totodată vă dorim împlinirea cît mai grabnică a doriinței dv. de a vă căsători și de a avea copii. În ce privește întrebările pe care ni le puneți, iată răspunsurile: 1) Între cartograful flamand Gerhardt Mercator (Kremer), 1512-1594, și «atlas» există o strînsă legătură: în anul 1595 s-a tipărit principala sa operă, o culegere de hărți ale țărilor europene, veritabilă sinteză a cunoștințelor geografice de la sfîrșitul secolului al XVI-lea, pe care a intitulat-o «Atlas sive cosmographicae meditationes de fabrica mundi». De atunci prin termenul «atlas» (care vine de la personajul mitologic cu același nume — un rege al Mauretaniei care, alindu-se cu titanii în revolta acestora împotriva lui Zeus, a fost pedepsit să poarte pe umeri bolta cerească) se înțelege orice culegere de hărți (și, prin extensie, de grafice, planșe, reproduceri fotografice etc.), sistematizată după anumite criterii, în vederea utilizării lor ca material documentar științific. Mercator n-a creat însă numai atlasul geografic, ci a inventat și sistemul de întocmire a hărților cu ajutorul proiecției cilindrice care-i poartă numele. 2) Cei doi chimiști de care ne întrebați sînt doi dintre premergătorii școlii chimice românești: Alfred Bernack este, alături de Anghel Saligny, unul dintre cei ce au efectuat primele cercetări în vederea cunoașterii și valorificării apelor minerale românești. În ce-l privește pe Ștefan Micle (soțul Veronicăi Micle), transilvănean de origine, acesta s-a stabilit la Iași pe la mijlocul secolului trecut, devenind profesor de liceu. În anul 1863 a devenit profesor de fizică și chimie la Facultatea de științe din Iași, unde a funcționat pînă la moarte (1879).

Paul Perescu, Sibiu. Old Shaterhand, Winnetou și celelalte personaje din opera lui Karl May sînt, evident, creații scriitoricești. Ele corespund însă, ca structură, tipurilor epocii respective. După cite sîntem informați «Winnetou» va apărea anul viitor la Editura tineretului, în traducerea poetului Eugen Frunză.

V. SILVIAN

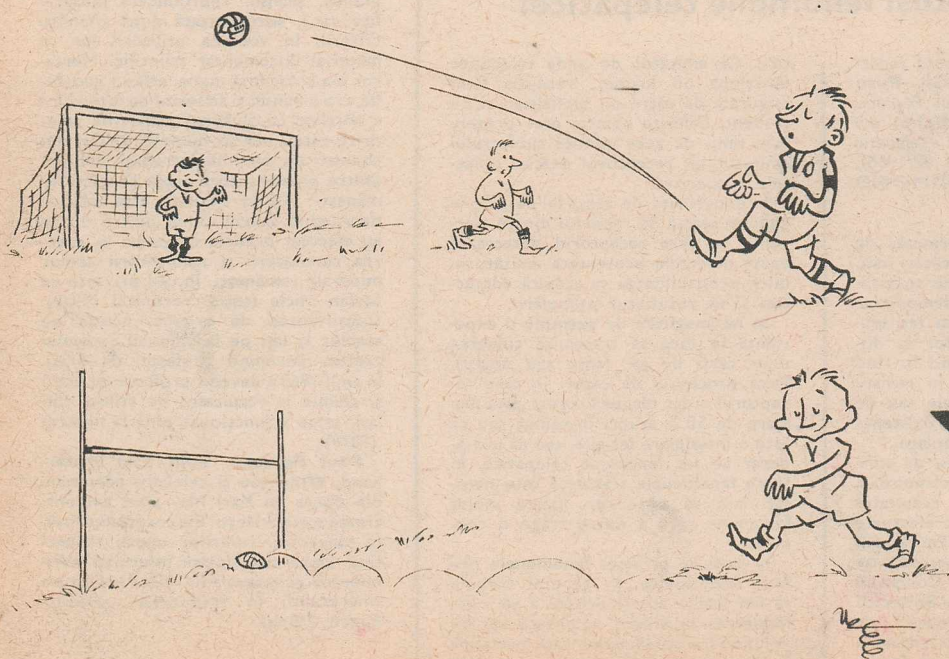

—Nu știu ce are cățelușul meu, merge cinci minute și stă!?

umor

de N. CORNELIU

Vocații greșite.

JACKIE CHARLTON

despre
tacticile defensive în fotbal

Recentul Campionat mondial de fotbal a dus la concluzia că majoritatea marilor echipe naționale (precum și cele de club) își bazează organizarea jocului lor pe un sistem întărit de apărare. Despre acest lucru se ocupă celebrul jucător englez Jackie Charlton, fundaș central al reprezentativei Angliei, într-un articol publicat într-o revistă de specialitate, articol pe care-l reproducem mai jos:

Știm cu toții că în ultimii ani un număr de cluburi au adoptat noi tactici de joc. În zilele noastre cluburile consacră tot mai mult timp muncii practice pe terenul de antrenament, cu scopul de a se asigura că fiecare jucător este conștient de răspunderile sale în raport cu indicațiile date.

Soliditatea unei apărări este considerată de majoritatea echipelor de pe continent ca o bază indispensabilă pentru o echipă ce vrea să se impună. Imperativul principal al acestei organizări a jocului este de a «provoca» pe atacanții formației adverse, cedând teren la mijlocul câmpului de joc, pentru a intra în posesia balonului și a pune în poziții favorabile pe înaintașii proprii, capabili să tragă la poartă înainte ca adversarii să se poată replea și organiza în apărare. Tactici de acest fel au permis lui Real-Madrid, care a fost cea mai bună echipă de club din lume după transformarea WM-ului în 4-2-4 și apoi în 4-3-3, să obțină victorii numeroase și remarcabile. Această metodă este denumită apărarea în zonă. În acest sistem jucătorii primesc un sector de operații, fiecare jucător menținându-se în propria sa zonă, oricare ar fi atacantul advers care ar pătrunde în ea.

Din cauza schimbului permanent de locuri al înaintașilor, un apărător poate fi chemat să atace orice jucător advers care pătrunde în zona lui. Acest

sistem de a opera în zone bine definite reduce confuzia care se poate produce între apărători în momentele critice. Este important pentru un apărător care atacă pe înaintașul advers aflat în posesia mingii să fie ajutat de coechipierul său din zona vecină de apărare în sensul repleierii acestuia pentru a-i asigura «acoperirea».

Cînd un apărător nu dispută balonul, el are sarcina să se pună într-o poziție de «acoperire», să țină în permanență mingea sub observație și să supravegheze pe jucătorii adversi aflați în zona sa. Apărătorii în zonă nu trebuie să permită niciodată atacanților adversi să treacă cu mingea prin spatele lor. Ei nu trebuie să efectueze interceptții decît atunci cînd sint absolut siguri că vor reuși să pună stăpînire pe balon. Evident, toate acestea cer din partea jucătorului aflat în apărare, o mare capacitate de concentrare, o vigilență permanentă și o apreciere foarte exactă a fiecărei situații de joc. În fotbal poți avea cea mai bună condiție fizică, ea nu va servi la nimic dacă nu ești capabil să gîndești repede, să apreciezi o situație, să acționezi cu hotărîre.

Spre deosebire de trecut, și atacanții au un rol în sistemul actual de apărare. Atunci cînd echipa adversă se află în atac, înaintașii proprii au datoria să se repleieze și să acționeze în așa fel încît să reducă la minimum eficacitatea ofensivei adverse, îngrădind-o la mijlocul terenului. Această tactică permite o consolidare a apărării în adîncime. Cînd un atac al echipei proprii eșuează, înaintașii trebuie să se repleieze cît mai repede pentru a-l opri pe adversar la mijlocul terenului.

Evident, numai antrenamentele și exercițiile repetate vor dezvolta la jucători stăpînirea perfectă a acestui sistem de joc.

Solemnitate oficială la o întrevvedere dintre Papa Paul al VI-lea și președintele italian Giuseppe Saragat. Dar tîncul ce se joacă pe caldarîm, la picioarele carabinieriilor, nu arată a fi prea impresionat de uniforma plină de fireturi și penaje a soldaților din garda prezidențială...

CEL MAI MIC AUTO-VEHICUL DIN LUME...

...este, fără îndoială, această trotinetă cu motor construită de elvețianul Philip Gloor din Burgdorf. Roțile «autovehiculului» au un diametru de 5,5 cm, motorul are o capacitate de 5 cmc, folosește drept combustibil nitrometanolul și poate dezvolta o viteză de 20 km pe oră. Iată cum arată vehiculul în toată splendoarea sa (stînga) și iată-l și în plină viteză (dreapta).

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE: IARNA

ORIZONTAL: 1) Și ploaie, și ninsoare — Zăpadă... sintetică. 2) Din nou zăpadă — Mult prețuită cînd afară ninge — Fulg. 3) Unul din prietenii Albei ca Zăpada — De obicei apare îmbrăcată în alb imaculat. 4) În acest loc — Puhoi de zăpadă. 5) Nași — Acut! 6) Săniț cu zurgălăi, de exemplu — Din vechime. 7) Iviri — Cu părul nins de ani (pl.). 8) Albă ca Zăpada în palton și căciuliță — Semn de bătrînețe. 9) Acidă — Antonimul iernii (pl.). 10) Lună în care întîlnim doar «zăpada mieilor» — Poezie de Topîrceanu care începe cu versurile «Cîmpul alb ca un cearceaf, pînă-n zări se desfășoară...» — Gelu Lăzărescu. 11) Cînd scriștie zăpada — A dîrdii de frig. 12) Cutie! — Cînd sînt lichizi, sînt gheață — Lărgit. 13) Infinitiv (abr.) — Căciulă mare și demodată — Salutare. 14) Construit — Fulgi de zăpadă! — Abis! 15) Încăperi mari — Începe în timpul iernii — Petrecere, zaiafet (arh.). 16) Contribuție — Iarna. 17) Clare — Spetează la războiul de țesut — Fără valoare. 18) Dintr-o vizită! — Accidente pe gheață. 19) Te lasă cu gura căscată (pl.) — Dormitor (reg.). 20) Fulg de nea — Listă de greșeli.

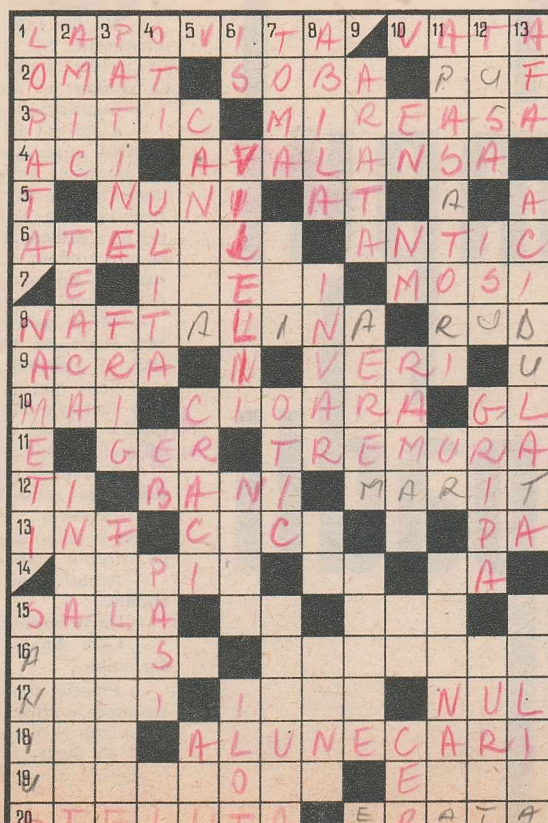
VERTICAL: 1) Taie pîrtie prin zăpadă — Munți de zăpadă — Distracția hibernală a celor mici. 2) Prieten — Adăpostul săbiei — Blocat de zăpadă. 3) Aluneacă pe gheața patinoacului — Ger, nu glumă — Generoase (arh.). 4) Prefix pentru ureche — «Iarna pe...», cunoscută poezie de George Coșbuc — Eugenia Badea — Urme pe zăpadă — Pronume. 5) Țesătură rară folosită la brodat — Ramuri — Avantaj la jocul

de cărți. 6) Sînt — Viscol mare (pl.) — Diminutivul Anei — Sclav la vechii spartani. 7) Omăt... prost văzut — Diminutiv feminin! — Lopătică pentru curățat plugul — Iarna se-nveșmîntă în zăpadă. 8) Dibace — Marcă de oțel — Literă slavonă — Cîntec de leagăn. 9) A indica — Plantă folosită în medicină, numită și aior — Insule în Atlantic. 10) Ene! — Nae Marinescu — Rămășag (reg.) — Acut! — Iarna e mai mult plumburiu.

11) Coplesitori — Notă veche — Zăpadă moale, în care se afundă pașii. 12) Mătușă — Pronume — Răceală — Pregătit pentru iarnă. 13) În afară! — Nu e rece, dar tot pișcă — A pune în practică ceva.

B. ALBU

Cuvinte mai puțin cunoscute: ZAF, OȚI, ÎLÔT, ÔTIC, INVAR, AEREL.

SPRIJININD TURNUL DIN PISA. Celebru Turn din Pisa este, precum se știe, amenințat să se prăbușească. Dar ceea ce vedeți în fotografie nu e materializarea uneia din soluțiile propuse pentru salvarea atît de cunoscutului monument, ci doar o iluzie optică generată de unghiul din care a fost făcută fotografia.

PROTESTUL ELEFANTULUI.

Gordon Robinson, dirijorul unei formații de muzică ușoară din Manchester și în același timp un virtuos al trombonului, obișnuia să repete acasă. Lucru care, bineînțeles, nu era pe placul vecinilor săi. Discuții, scandaluri, proces și, pînă la urmă, Robinson a fost evacuat din apartamentul pe care-l ocupa în str. Searsdale. Negăsind nici un loc în care să poată repeta în liniște, trombonistul — care este salariat al administrației grădinii zoologice «Belle Vue» din Manchester — și-a aflat adăpost în... casa elefanților din zoo-ul la care lucrează. Se pare însă că nici pahidermelor nu le este pe plac trombonul. Dovadă — puilul de elefant Elly May consideră că trompa sa e o foarte potrivită surdină pentru trombonul lui Robinson.

Să fie aceasta un fel de critică...?

B

ăiatul iubea florile de când a deschis ochii. Le-a zărit în glastrele de pământ, minuni vegetale la fereastră. Apoi, când s-a suit pe pervaz, a descoperit iarba și norii, plantele și fluturii neastîmpărați, aerul. A descoperit culorile... Mai târziu a început să iubească și copacii care se joacă uneori cu vîntul, căci o dată cu vîrsta iubești trînicia. Îi desena în orele de sport, în curtea școlii, fără să știe că de-acum înainte o să-l însoțească mereu. Într-o zi s-a întîmplat să plece pentru cîteva ceasuri din acea margine de București să vadă la Muzeul Simu o expoziție: retrospectiva Andreescu. Așa a descoperit băiatul pictura... Întors acasă, i-a cerut mamei ulei, a scotocit prin cămară pînă a dat de niște vopsele cu care se zugrăveau primăvara pereții și a reconstituit din memorie, pe cartonul blocului de desen, «Casa ciurarului», cu emoție și seriozitate. Așa a început să picteze băiatul acesta care se numește Grigore Vasile...

— Care sînt preocupările, pasiunile dv.?

— În primul rînd, natura... dar nu numai ea. Ea prezintă pentru mine trecutul cu amintirile lui și în aceeași măsură prezentul. Deseori plec cu bicicleta spre Otopeni, Pipera sau Străulești. Cîmpia răspunde chemărilor interioare, căutărilor care mă preocupă. Caut calmul și culoarea. Dacă vreți, inefabilul. Linia orizontului îmi dă liniștea, cerul cu norii lui, plenitudinea, cîmpia, în variatele ei ipostaze, sugestiile. Nu-mi rămîne decît să observ atent tot acest miracol, să fac notații în culoare și să aștept timpul stratificărilor...

...Și ele se dezlănțuie în mici explozii florale. Un leitmotiv care trece din pînză în pînză, obsesiv, de la o expoziție la alta: un scaun și o cană cu flori, o fereastră și o gastră cu flori, un briu albastru de casă vegheat de un șir de mușcate. O lume vegetală intimă, cu lucrurile ei secrete și mici populează locurile, cîmpiile și anotimpurile din pînzele pictorului: tîrtăcuțele cu florile albe, stînjeneii violeți sau galbeni, luminărica albastră, ciulinii cu florile roșii-purpurii, păpădia, toate receptate cîndva pe retină, smulse pajistilor și apoi sugerate în pete de culoare.

— Peisajele dv. trădează o privire contemplativă a naturii. Credeți că această impresie este adevărată?

— Într-adevăr, natura este pentru mine un loc de contemplare. Întrebarea în totalitatea ei însă ar părea să afirme lipsa unui sentiment dramatic în peisajele mele. Nu cred totuși că o stare acută se relevă neapărat prin tonuri sumbre sau violente. Oare muzica lui Mozart nu conține dramatism?...

...Dar păpădia? A apărut deodată, suavă, în pînzele din ultima vreme. O a doua iubire, stăruitoare, nelipsită din multe peisaje («Cîmp cu păpădie», «Peisaj cu păpădie», «Cîmp cu flori», «Păpădie pe cîmp») ale pictorului și chiar din naturile statice.

— De ce această obsesie pentru păpădie?

— Plimbîndu-te pe cîmp faci descoperiri neașteptate. Cine n-a văzut ciulinii pe lîngă santurile șoselelor? Ei amintesc vîntul Bărăganului, deznădejdea, uritul. Mie mi-au părut plini de personalitate în această lume vegetală și i-am adoptat. Dar nu ca o poantă pentru titlurile lucrărilor, ca ceva insolit. De fapt, căutărilor insolite îmi sînt străine. Mai târziu i-am abandonat, cu regret. Se crease o modă... Observația pe un cîmp e o aventură plină de surprize. Pentru mine, ultima a fost păpădia, care mi se pare deosebit de frumoasă și picturală, cu forma ei circulară, cu lujerul ei elegant, simbol al efermerului și al imaterialului...

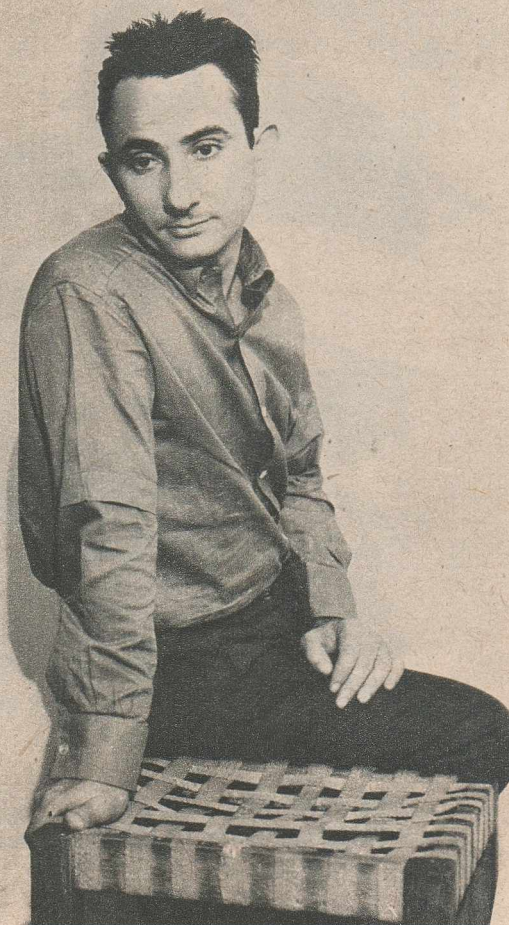
Dar de ce să-l mai chinuim pe pictor cu atîtea întrebări despre plante. Să privim pînza pe care și-a intitulat-o echivoc «Mască». O cană cu flori. Și, lîngă ea, un obraz ironic, cu priviri disimulate, ar vrea să se retragă, timid, în al doilea plan. Un autopoartret nemărturisit. Și o nelipsită prezentă: floarea...

— Aveți o preocupare constantă pentru portret?

— Predispoziția de a comunica, de a conversa cu natura e numai o latură a picturii mele. Dacă natura statică este pentru mine ca o muzică de cameră, portretul e un mijloc de investigare a sentimentelor. Fatal, totîncercăm să pictăm sentimente... Îmi place deosebit de mult să lucrez portrete. Dacă ar fi să mă plîng, aș spune că pînă acum n-am avut condiții de atelier propice.

— Lucrați după model?

— Nu... Totdeauna va apărea pe pînză femeia care mi-a rămas în amintire. Sau un gest. O ființă ideală? Poate mai degrabă o ființă așa cum aș dori-o să fie, dar reală în același timp, niciodată aceeași, dar totdeauna contemporană. Un portret trebuie să fie o confesiune, o convorbire. De aceea estompez orice urmă de sen-

băiatul din cîmpul cu păpădiei

zualism, chiar dacă persistă prin forme... Să revenim la întrebare. Modelul... Nu sînt un ascet, așa cum s-ar părea. Îmi place să privesc, să observ gesturile, comportările. Deocamdată, modelele mele se află prin magazine — cînd încearcă o haină ori un pantof, la mesele barurilor cînd beau cafea, la un colț de stradă așteptînd. Sînt momente din care îmi adun formele, ideile. Așa s-a întîmplat cu pînzele «La început de zi», «Lectura», «La balcon», «Fata cu umbrela», o fată oarecare așteptînd în ploaie, neliniștită, căruia i-am reconstituit toate momentele pînă în acea clipă, ritualul premergător acestei întîlniri atît de incerte.

— S-a afirmat undeva că ați pictat naturile statice ca un experiment pentru echilibrarea volumelor.

— Nu fac experimente. Nici nu caut inovații cu tot dinadinsul. Nu jocul steril al formei mă interesează, ci consider că mai important e să observi și să gîndești. Să gîndești cu ajutorul culorii.

— Explicați-vă.

— Cînd văd doi plopi, un petec de cer și puțin pământ, o gamă întreagă de culori sînt prezente în fața retinei. De asemenea, sînt prezente și formele. Eu îmi iau dreptul, conformîndu-mă sentimentului pe care peisajul îl trezește în mine, să fac copacii galbeni, oranj, negri, cerul gri sau galben. Transform totul în pictură, la nivelul la care gîndesc, dar nu caut să fiu interesant. O preocupare: să nu existe pe pînză monotonie cromatică, dar nici culori ostentative. Iubesc echilibrul.

— Mi se pare că vă preocupă simplificarea formelor. Mai exact, că rolul esențial îl joacă nu forma propriuzisă, ci culoarea...

— Sînt mereu necesitatea de a face ordine. Nu-mi plac lucrurile alambicate, în dezordine, echivoce. Ele trebuie ritmate, explicate, și mijlocul pe care-l consider cel mai potrivit este acea simplitate în formă și culoare.

— Numiți-mi un imperativ de care trebuie să țină seama un artist tînăr.

— Trînicia... Dorința ca tot ce face, de la prepararea pînzei la desen și pînă la amestecul culorilor, să dureze, să înfrunte timpul.

— Aceasta poate e mai degrabă ambiție sau poate orgoliu...

— Oare «primitivii» au fost orgolioși?

— Care din momentele de creație v-a rămas neșters din minte?

— Pînzele sînt într-un fel amintirile mele. Timpul estompează unele... Altele, dimpotrivă, persistă... «Toamna în codru» m-a chinuit mult. În zilele în care culegeam motivele pentru tablou era o toamnă splendidă și singur în pădure priveam cum culorile se formau și se îmbul-

ARĂTURI (ulei pe pânză).

NATURĂ STATICĂ (ulei pe pânză).

zeau să-și câștige înțietate în panoramicul autumnal. Dar pe pânză toată această atmosferă avea alt sens, nu corespundea acelui moment de transfigurare, lumina era parcă alta, culorile lipsite de strălucire. A trebuit să aștept acordul unui ton pe un singur copac pînă cînd toamna mea să inunde pînza... «Lectura», care a figurat în ultima expoziție, a fost ștearsă de două ori. Alte exemple? Inutil să le enumerăm. Oare nu fiecare lucrare e o victorie incertă?

— Care este cea mai arzătoare dorință pe care o aveți acum?

— Cu cît timpul se scurge simt că i-am rămas dator cu multe lucruri. Sînt vinovat că lucrez prea puțin. De aici o dorință pe care dumneata o poți numi arzătoare...

— Am observat că din peisajele dv. lipsește iarna.

— Urmăresc succesiunea anotimpurilor ca un meteorolog și ca un grădinar în același timp, fără să cunosc totuși mecanismele exacte ale evoluției unei plante sau să tâlmăcesc sensul izobarelor pe o hartă. Empiric și sentimental. Încerc să rețin secretele anotimpurilor, ipostazele formelor, cromatica schimbătoare, momentele care persistă ca un ecou. Pictura mea este legată de vreme: se desiră prin această evoluție. Lipsesc iernile? De ce? Nu știu...

...Stau și privesc aceste pinze în care nu cutreieră vîntul vijelios, nici soarele nu arde torid, nici ninsoarele nu troienesc copacii. Totul e măsurat și echilibrat, calm și liniște, oglinda unui suflet cu zbuciumele topite în culoare. Nimic grandios. Chiar și cel mai teribil element al naturii — marea — e miniaturizat, e privit prin patru-laterul unei ferestre, un plat de albastru nemișcat în care soarele a adormit cuminte vegheat de o floare («Fereastra»). În pinzele lui Grigore Vasile oamenii și plantele trăiesc în singurătatea lor. Pădurile cu lumina anotimpurilor, păpădiile cu cerneala serii și norii gri, dealurile cu gizele lor uitate lingă corole, o existență simplă, dar plină de farmec. Și deodată, în acest spațiu cu dealuri ondulate, sosește un băiat tăcut, în ceasul asfințitului («Pe cîmp»). Cu nasul în vînt, cu o floare în mînă, el își trădează incertitudinile, ascunzîndu-și fața în jocul umbrei gri, ca să nu-l recunoaștem, ca să nu-i spunem pe nume, dar noi știm că este el, băiatul din cîmpul cu păpădii, care a părăsit orașul cu fața care așteaptă sub umbrelă în ploaie, sau pe cea de la fereastră, sau pe cea citind, pentru ca să vină aici, sub acest cer de oranj și griuri, ca să-și creeze cel mai fidel autoportret.

Cornel BOZBICI

Înainte și după orele 12 00

Generat de constituirea guvernului rasist «independent» de la Salisbury și de toleranța cabinetului englez în fața unui astfel de act, prin care se menține împilarea majorității populației africane din Rhodesia, conflictul în jurul acestei situații a intrat, zilele acestea, într-o fază acută. Faptul este legat de episodul surprinzător al întâlnirii dintre premierul englez Wilson și liderul «guvernului» rhodesian, Ian Smith, pe bordul navei de război «Tiger».

Surprinzător a fost nu numai faptul că Wilson s-a întâlnit cu Smith ca de la egal la egal (admițându-i acestuia, în mod indirect, o calitate oficială, contestată de guvernul englez), dar și misterul în care s-au desfășurat convorbirile de la Gibraltar. Wilson și Smith au fost transportați cu o vedetă rapidă în direcția navei de război «Tiger», care — potrivit comunicatelor mai mult decît laconice — staționa «undeva în Mediterana». Convorbirile au început la 2 decembrie, dar nici pe data de 5 nu s-a aflat nici un amănunt despre conținutul lor. Mulți comentatori au calificat drept foarte suspectă această discreție extremă. S-a pus întrebarea dacă secretul convorbirilor nu ascunde noi compromisuri engleze — și, pornindu-se de aici, s-a reamintit șirul inconsecvențelor și al concesiilor, mai mult sau mai puțin camuflaate, care au caracterizat poziția oficialităților britanice față de rebelii de la Salisbury. Sancțiunile economice hotărîte de guvernul englez s-au dovedit a fi parțiale și ineficiente. Dovadă că rasiștii rhodesieni au continuat să se aprovizioneze cu petrol și cu alte produse necesare avînd concursul Republicii Sud-Africane și al autorităților colonialiste din Mozambic. Evitarea unor măsuri radicale împotriva guvernului de la Salisbury a precipitat reacția de protest a popoarelor africane.

La conferința Commonwealth-ului din septembrie (Londra) premierul englez a

fost strîns cu ușa și numai cu abilitatea sa cunoscută a putut împiedica, în ultima oră, declanșarea unei crize grave în relațiile sale cu partenerii africani. În documentele conferinței i s-a dat răgaz lui Ian Smith pînă la sfîrșitul anului ca să capituleze. (A capitula e un fel de a spune, pentru că, în dosul unor formulări engleze ambigue despre viitorul politic al Rhodesiei, pozițiile rasiștilor albi găseau suficiente puncte de sprijin.) În caz că Smith «nu va pune capăt rebeliunii», conferința Commonwealth-ului preconiza lărgirea sancțiunilor economice sub egida O.N.U. La Salisbury nu s-a luat în considerare nici o perspectivă de revenire asupra proclamării unilaterale a «independenței». Dar, în loc de măsuri ferme, se pare că Wilson a pornit mai departe pe itinerarul concesiilor. De aici și asocierea caracterului confidențial al discuțiilor de pe nava «Tiger» cu o nouă cedare din partea Angliei. Nici în seara zilei de 4 decembrie nu s-a publicat nimic în legătură cu fondul discuțiilor. S-a aflat doar că s-ar fi adoptat un «document de lucru» care, după aprobarea lui de către cele două guverne, ar putea constitui baza soluționării conflictului. Documentul trebuia aprobat luni, 5 decembrie, cel tîrziu pînă la orele 12,00 (ora din Rhodesia). Guvernul britanic a adoptat documentul de lucru cu 15 ore înainte de termenul fixat. Guvernul de la Salisbury l-au respins. Eșec serios pentru Wilson, cu atît mai mult cu cît el împinsese concesiile pînă la limite considerate «regretabile» chiar de către unii membri ai cabinetului laburist.

Concesiile de acest fel se răzbuiau pe autorii lor. Dacă Wilson n-a prevăzut asta înainte de 5 decembrie orele 12,00, cel puțin după aceea a fost nevoit s-o constată.

Eugen POP

un prim grup de 90 «specialiști». Cu toate că erau îmbrăcați în haine civile, în scurt timp a devenit cunoscut că era vorba, în realitate, de militari. Ei s-au instalat pe plaja Anakena, au ridicat diferite construcții, au făcut măsurători topografice și curînd s-a aflat că pe acest loc va fi construit un mare aeroport care se va afla în întregime sub control nord-american. Pentru a preîntîmpina reacția opiniei publice din Chile, la Santiago de Chile s-a afirmat că activitatea «specialiștilor» nord-americani pe Insula Paștelui se desfășoară în baza unui

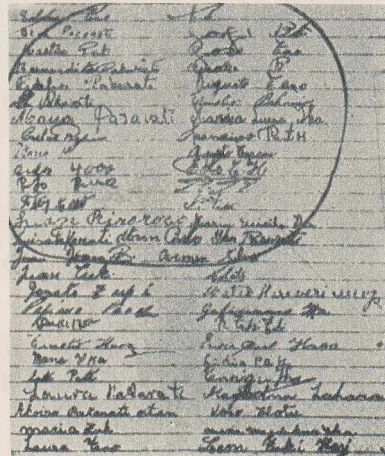
acord încheiat între guvernul chilian și Administrația națională pentru problemele aeronauticii și cercetarea spațiului cosmic din S.U.A. (NASA).

Numeroși cetățeni chilieni și-au pus însă întrebarea cărui scop «științific» ar urma să-i servească un alt aeroport, Mata Veri, a cărui construcție se apropie de sfîrșit pe plaja Anakena. Costul acestuia va fi de peste 10 milioane dolari și el va fi prevăzut cu piste speciale pentru a se permite aterizarea și decolarelor celor mai grele avioane militare ale S.U.A. După cum scrie ziarul *El Siglo*, intrucît Republica Chile nu are nici un fel de interese în această regiune în afara acelor de a promova turismul pe Insula Paștelui, amenajarea celui de-al doilea aeroport «are, evident, un importanțel militar pentru Statele Unite». În fapt, adaugă ziarul, «Washingtonul nu face altceva decît să transforme Insula Paștelui într-un portavion yankeu, într-o bază nord-americană».

În Chile se fac auzite proteste și în legătură cu acțiunile nord-americanilor de influențare a celor 1 100 de locuitori ai Insulei Paștelui. La singurul cinematograful existent, de pildă, rulează numai filme trimise de serviciile americane de propagandă... Și acesta nu e decît un exemplu...

Împotriva tuturor acestor fapte au protestat, în petiția lor, locuitorii insulei Rapa-nui. Atît ei cit și opinia publică din Chile vîd în invazia nord-americanilor pe Insula Paștelui un atentat la suveranitatea și interesele țării lor.

I. ANDRESCU

O parte a semnăturilor de pe petiția locuitorilor din Insula Paștelui.

retractări...

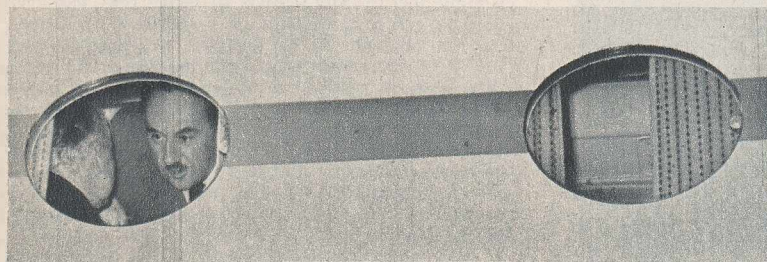
Cu cităva vreme în urmă, magazinul american *Playboy* a dat în judecată de cineastul Roger Vadim pentru publicarea unei fotografii în care soția sa, actrița Jane Fonda, apărea în costumul... Evei. Imaginile au fost luate în timpul turnării unui film («La Curée»). Cincii îi reproșează lui Vadim că el niciodată nu a ezitat să-și arate soțiile în situații mai mult sau mai puțin indiscrete.

În zilele din urmă a fost tranșat un alt scandal care viza viața particulară. Eroul: Gunther Sachs, actualul soț al Brigitte Bardot, a dat în judecată revista *Lui*, care a publicat în luna noiembrie un articol în care este evocată viața lui sentimentală. În ciuda pledoariei celor doi avocați ai acuzării, care au pus la îndoială drepturile presei de a intra prea adînc în viața intimă a unor personalități și au invocat cu patos datoria de a apăra viața privată, Curtea de apel din Paris a respins ordonanța care dă-

dea cîștig de cauză lui Gunther Sachs și oprea difuzarea hebdomadurii *Lui*.

Apărarea a invocat ca abilitate exemple celebre pentru a se face o distincție netă între diversele imixțiuni în viața unor oameni care prin poziția pe care o au în societate nu numai că nu se opun, dar chiar doresc o publicitate răsunătoare. Cît despre domnul Sachs, a argumentat avocatul revistei *Lui*, «el chiar a autorizat și a căutat vreme îndelungată o asemenea publicitate». «Și cum s-ar putea distinge — a conchis avocatul — în cazul unui seducător ca dl. Sachs, viața publică de viața privată? Ce este oare viața publică a unui seducător, dacă nu chiar viața sa particulară? Cine s-ar fi interesat de acest mic industriaș bavarez înainte ca el să devină adoratorul unor femei celebre?» Argumentație care a convins pînă la urmă Curtea de apel din Paris.

I. CORIBAN

Nepermițându-li-se să-l însoțească pe premierul Wilson la întrevederile ultrasecrete cu Smith, ziaristi și au trebuit să se mulțumească chiar și numai cu astfel de instantanee care-l prezintă pe primul ministru britanic discutînd cu un membru al anturajului său la fereastra avionului ce avea să-l ducă la Gibraltar.

portavionul „rapa-nui“

Pe adresa președintelui Republicii Chile a sosit o petiție purtînd zeci de semnături scrise cu o mînă nesigură. Prin rîndurile respective locuitorii Insulei Paștelui — teritoriu chilian situat în Pacificul de sud, cunoscut în special datorită misterioaselor sale statui, vestigii ale unei civilizații dispărute — protestau împotriva intențiilor

S.U.A. de a instala aici baze militare. Sub masca unor «activități științifice» are loc în prezent transformarea acestei insule, denumită în limba băștinașilor, Rapa-nui, într-un uriaș portavion fix al Statelor Unite.

Prezența nord-americanilor pe Insula Paștelui s-a făcut simțită pentru prima oară în luna august, cînd aici a debarcat

cruciada feminității

Toamna aceasta Parisul a fost martorul unei ofensive sui-generis: «cruciada feminității». Îngrijorați de linia excesiv masculinizantă a modei vestimentare lansate de Courrèges, dar mai ales de coafurile băiețești cu părul foarte scurt, foarte drept și foarte rigid, specialiștii în frumusețea feminină au pornit o campanie pentru recîștigarea feminității. Cuvîntul de ordine: Să se termine cu femeia ce seamănă a băiat... Începutul a fost făcut de așii acelei «haute coiffure française», ale cărei creații influențează hotărîtor evoluția întregii «arte» mondiale a aranjării podoabei capilare feminine. Lupta dusă de coaforii francezi are un program precis, un termen precis: toamna și iarna 1966-1967 va condamna definitiv bretonul ce acoperă fruntea, va combate părul ce invadează obraji, va acuză pletele ce cad rigid pe umeri. Meseria noastră este în pericol — recunosc în cele din urmă coaforii pariziene. Și iată că această patetică «cruciadă» pentru apărarea grației feminine își dezvoltă — de altfel destul de franc, de direct — interesele materiale. Părul tuns prea scurt, ca și cel lăsat prea

Iată cum vede celebrul coafor parizian Henry Marchart linia coafurii 1966-1967.

lung, puținându-se aranja destul de comod de către însăși posesoarea lui, pun în primădie rețeta saloanelor de coafură. Ce ne vom face când ni se vor goli cu totul saloanele?—exclamă îngrijorată, «la haute coiffure française»? Coafura rebelă a Brigittei Bardot devine o amenințare, cea a Françoisei Hardy, o erezie, părul scurt al Machei Mérril, o oroare. Nu se mai poate tolera. Și lansând cât se poate de publicitar (și costisitor!) imbiatoarea lozincă femeia să rămână femeie șase din cei mai mari coafori parizieni au «trasat» linia noii coafuri: fruntea complet degajată, părul proiectat spre spate în ondule largi și ușor

tapat, obrazul eliberat... În sfârșit, vom regăsi surisul feminin, vom putea din nou privi femeia în ochi—oftează ușurați creatorii (știind perfect că noile pieptănături vor cere vizite foarte dese la coafor).

S-ar putea însă ca liniștea lor să fie de scurtă durată. Mimetismul e, într-adevăr, cel ce dă viabilitate modei, dar oare el va acționa și în cazul de față cu promptitudinea scontată? Să nu uităm că noile coafuri cer un chip aproape desăvârșit. Și cum desăvârșirea e de obicei un atribut prea puțin pămîntean...

S. F.

„mister magoo“ și „times“

Mult controversata problemă a sorții ziarului englez «The Times» — pe care cu câteva luni în urmă îl cumpărase în mod formal lordul Roy Thomson (în mod formal, deoarece pentru perfectarea actului este necesar avizul Comisiei pentru monopoluri) — s-a transformat azi într-o adevărată lăcomie. O contraofertă, depusă recent pe masa amintitei comisii de către Claude Morris, proprietarul unei mici rețele de publicații din Țara Galilor, a răsturnat întrucîtva planurile milionarului canadian de a pune mîna și pe unul din cele mai influente cotidiane engleze. Oferta lui Claude Morris, susținută de diferite mari grupuri financiare și bancare din Anglia, i-a pus pe membrii comisiei într-o dilemă. Și iată că, înainte ca aceasta să se pronunțe într-un fel sau altul, a apărut o nouă ofertă, aceea a lui John Chaloner, președintele societății «Seymour Press», specializată în difuzarea publicațiilor străine în Marea Britanie. Dintr-o dată lucrurile s-au complicat și șansele lui Roy Thomson au scăzut, mai cu seamă că noul ofertant a relevat că peste 50 de deputați din majoritatea parlamentară engleză și din opoziție, preocupați de menținerea independenței redacționale a lui «Times», și-ar fi exprimat acordul cu privire la eventualitatea preluării gestiunii ziarului de către o corporație publică națională. Cine va câștiga din cei trei, încă

nu se știe, dar ceea ce se știe este că graba cu care lordul Thomson (cumpărînd 85% din acțiunile ziarului — restul de 15% mai fiind încă deținute de lordul Astor) a încercat să-și întregască patrimoniul său publicitar de 63 milioane lire sterline s-a dovedit — ca în zicală — că strică treaba.

Dacă ar fi să considerăm doar limitele «imperului» său, am fi tentați să credem că în speță e vorba de un colecționar: 129 ziare, 150 magazine, 7 edituri, 21 tipografii, 28 stații de radioteleviziune, 3 agenții de de voiaj și o companie de aviație se înscriu în patrimoniul lui Thomson. Din colecție îi lipsea doar unul din ziarele engleze de clasă — «The Times» — și către acesta s-a îndreptat atenția lui «Mister Magoo», cum i se mai spune lordului Thomson, prin asemănare cu celebrul personaj încăpăținat și miop din desenele animate.

Dar iată că, poate pentru prima oară, lordul Thomson își vede planurile periclitate. Cu atât mai mult cu cât este pus în situația de a înfrunta mari notabilități engleze ca președintele Tribunalului suprem al Marii Britanii și guvernatorul Băncii Angliei, ce fac parte din Consiliul de supraveghere al ziarului «Times» și care nu sînt dispuși să aprobe transferul de acțiuni ale ziarului în cauză.

Viorica BABA

din lume adunate

Campania electorală prezidențială din Statele Unite începe să-și facă simțită prezența în viața politică americană, deși mai sînt doi ani pînă la alegeri. La ordinea zilei se află lupta din interiorul celor două mari partide pentru cîștigarea numirilor în principalele posturi de candidați. Este de așteptat ca ea să fie mai ascutită în interiorul partidului republican, din două motive: partidul de opoziție, înfrînt în ultimele alegeri, are neocupate posturile principale, iar ca urmare a scrutinului din noiembrie anul acesta, au apărut un număr mai mare de pretendenți decît în partidul democrat. De pe acum însă există indicii că în această luptă mijloacele confruntării politice vor fi subordonate practicii loviturilor neregulamentare, delatîunii, înșelătorilor. De pildă, guvernatorul George Romney, prezentat în ziarele americane drept un exponent al aripii liberale republicane, se bucură de un sprijin tot mai mare în sinul partidului republican, ca și în afara acestuia. Ultimele sondaje au arătat că el ar putea fi unul dintre candidații republicani capabili să-l bată pe Johnson, intrînd actualmente mai multe sufragii de opinie publică decît actualul președinte. Evoluția situației nu este însă pe placul grupurilor de dreapta republicane din jurul fostului candidat înfrînt, Goldwater. Să nu credeți că s-au apucat cumva să atace în dezbateri publice concepțiile lui Romney. Ei au alcătuit doar un grup de avocați care să găsească în trecutul lui Romney orice fapt care ar putea fi folosit pentru descalificarea candidaturii sale. Avocații reacțiunii republicane au și dat publicității un document care — referindu-se la articolul doi din Constituția S.U.A. — afirmă că Romney nu va putea candida la postul de președinte, deoarece el s-a născut în Mexic, deși din părinți americani aflați în misiune peste hotare. Cazul va veni

spre judecare în fața Curții supreme. Nu lipsește mult ca adversarii lui Romney, în disperare de cauză, să obțină proclamarea lui drept cetățean mexican și, o dată cu asta, și un ordin de expulzare din Statele Unite.

Acum în preajma sărbătorilor de iarnă, ziarele de mare tiraj din Anglia sînt pline de o reclamă prezentînd o masă festiv împodobită, pe care se află o cupă de șampanie și o sticlă cu lapte. Care este sensul ei? Rețelele de vinzare și distribuție a laptei, pornind de la constatarea că în asemenea zile festive scade considerabil consumul de lapte în favoarea băuturilor alcoolice, s-au gîndit să se folosească de rezultatele cercetărilor făcute de o înaltă instituție științifică din Anglia. Pe bază de experimente aceste cercetări au demonstrat că, dacă se consumă lapte înainte de alcool se contracarează o serie întreagă de efecte negative ale alcoolului asupra organismului. Reclama arată: «Noi (adică producătorii de lapte — n.n.) am spus-o întocdeauna. Acum știința afirmă că este adevărat. Un sfert de lapte înainte de o petrecere te ajută să-ți menții mintea limpede. Deci, la petreceri începeți cu lapte». Nu se poate spune că reclama nu este ingenioasă. Foarte mulți vor încerca să vadă, cel puțin o dată în această perioadă, dacă lucrurile stau astfel și așa va crește temporar consumul de lapte. Autorii reclamei sînt însă prudenți. Ei afirmă: «Dacă cumva urmează să conduceți automobilul, rămîneți numai la paharul cu lapte». Cu alte cuvinte, vor să spună: dacă lucrurile nu stau astfel, nu vrem să fim învinuiți că am contribuit la creșterea accidentelor de circulație.

Nicolae URECHE

TEAMA LUI RUBY

Vestea surprinzătoare a internării de urgență în spital a lui Jack Ruby, ucigașul lui Oswald, asasinul prezumtiv al președintelui Kennedy, precum și declarațiile contradictorii ce au urmat cu privire la starea sănătății sale, au dat naștere la vii comentarii în presa și opinia publică internațională. Multe dintre ele au ținut să amintească faptul că, din noiembrie 1963 pînă-n prezent, cel puțin 14 persoane — martori oculari sau ziaristi care au făcut investigații pe marginea asasinării lui John Kennedy — au murit în condiții mai mult sau mai puțin misterioase. În legătură cu securitatea deținutului de la Dallas, ziarista italiană Oriana Fallaci a publicat recent în revista «L'Europeo» un articol cu semnificativul titlu: «Lui Ruby îi este teamă că va fi ucis». Scris în urma unei convorbiri cu Phil Burleson, avocatul lui Ruby, articolul dezvăluie temerile acestuia din urmă că va împărtăși soarta celorlalți 14 implicați în cazul Kennedy. De altfel autoarea reamintește că nu întimplător Ruby a cerut lui Earl Warren, președintele comisiei de anchetă, să-l transfere la Washington, «pentru că în închisoare nu poate vorbi». Cererea a rămas — se știe — fără ecou.

un cadou
util
parfumul
DALIA

